

2012

**TAŞELİ BÖLGESİNİN TURİZM POTANSİYELİNİN
ARAŞTIRILARAK STRATEJİK TURİZM PLANININ
HAZIRLANMASI PROJESİ
ARAŞTIRMA VE TESPİT RAPORU**

SİMYA DANIŞMANLIK

Fenari Mah. Yunus Emre Cd. Akkoca İş Merkezi No:3/2 Karaman
Tel: 0 338 214 66 65

[Bu Rapor T.C. Mevlana Kalkınma Ajansının desteklediği "Taşeli Bölgesinin Turizm Potansiyelinin Araştırılarak Stratejik Turizm Planının Hazırlanması" projesi kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Karaman İl kültür Ve Turizm Müdürlüğü'ne aittir ve T.C. Mevlana Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz.]

Proje Sahibi Kurum

Karaman İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùğü

Araştırma Ekibi

Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman Dinç
Yrd. Doç. Dr. Tugay Arat
Rukiye Saydam

Danışman

Doç. Dr. Abdullah KARAMAN

Yüklenici Firma

[Bu Rapor T.C. Mevlana Kalkınma Ajansının desteklediğı “Taşeli Bölgesinin Turizm Potansiyelinin Araştırılarak Stratejik Turizm Planının Hazırlanması” projesi kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Karaman İl Kùltür Ve Turizm Mùdùrlùğü"ne aittir ve T.C. Mevlana Kalkınma Ajansı"nın görüşlerini yansıtmaz.]

İçindekiler

1. ÖNSÖZ	5
2. GİRİŞ	6
3. ERMENEK	7
3.1. Coğrafi Özellikler.....	7
3.2. Demografik Yapı.....	7
3.2.1. Nüfus	7
3.3. Ekonomik Yapı.....	8
3.3.1. Tarım.....	8
3.3.2. Hayvansal Üretim	8
3.4. Sanayi.....	8
3.4.1. Madencilik	8
3.5. Hizmetler	8
3.5.1. Eğitim	9
3.5.2. Turizm.....	9
3.5.2.1. Tarihi Yapılar.....	13
3.5.2.1.1) Rüstem Paşa (Meydan-Emir) Camii.....	13
3.5.2.1.2) Sipas Camii.....	13
3.5.2.1.3) Ulu Camii.....	13
3.5.2.1.4) Karamanoğulları İmaret Cami	13
3.5.2.1.5) Akça Mescit	13
3.5.2.1.6) Karamanoğlu Mahmut Bey Türbesi Ve Zaviyesi	14
3.5.2.1.7) Görmel (Ala) Köprüsü	14
3.5.2.1.8) Ermenek Kalesi.....	14
3.5.2.1.9) Mennan Kalesi	14
3.5.2.2. Tabiat Alanları.....	14
3.5.2.2.1) Maraspoli (Maraspulla) Mağarası	14
3.5.3. Ticaret	14
3.5.4. Ermenek Tarihçesi.....	14
3.5.6. İik Hristiyanlar ve Bizans Döneminde Ermenek:	18
3.5.7. Emevi- Abbasi Egemenliğinde Ermenek:	20
3.5.8. 1071 Malarzgitten 50-60 Yıl Önce Ermenek'te Oğuzlar:.....	20
3.5.9. "ERMENEK" Adının Anlamı ve Tarihçesi.....	20
3.5.10. Karamanoğulları Beyliğinin Başkenti Ermenek:.....	21
3.5.11. Ermenek'te Karamanoğulları Devri Mimarlık Yapıtları:	23
3.5.12. Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Ermenek:	23

3.5.13. Sancak Merkezi Ermenek:	23
3.5.14. Ermenek'e Uğrayan (Yerli-Yabancı) Ünlü-Orta Çağ Gezinlerine Göre Ermenek:24	
4. SARIVELİLER İLÇESİ	27
4.1. Sarıvelilerin Tarihçesi	28
4.2. 1. Sarıveliler Kalesi:.....	30
4.2.2. Ulu Cami.....	30
4.2.3. Küçük Karapınar Mahallesi	31
4.2.4. Turcalar Mahallesi.....	31
4.3. Sarıveliler'in İklim Yapısı ve Bitki Örtüsü.....	33
4.4. Demografik Yapısı	34
4.5. Ekonomik yapısı.....	34
4.6. Sosyal ve Teknik Altyapı.....	37
4.7. Turizm:	39
4.8. Sarıveliler Köyünde Yaşamış Bilinir kişi ve Evliyalara	42
4.8.1) Aksakal Ümmi Sinan Hazretleri	42
4.8.2) Büyük Hacı Yusuf Efendi	43
4.8.3) Fakih Efendi.....	43
4.8.4) Ahmet Efendi(Atalay)	43
4.8.5) Kurra Efendi Camiisi ve Medresesi	44
4.9. Barcın Yaylası	44
4.9.2. Yaylanın Tarihçesi	45
4.9.3. Yayla Göçleri ve Göç Yolları	46
4.9.4. Yaylada Nüfus ve Yerleşme	46
4.9.5. Yayladaki Ekonomik Faaliyetler	48
4.9.6. Hayvancılık.....	48
4.9.7. Kilim Dokumacılığı.....	49
4.9.8. Arıcılık	50
5. BAŞYAYLA İLÇESİ	51
5.1. Tarihçesi	51
5.2. Selçuklular, Karamanoğulları Ve Osmanlılar Döneminde Başyayla.....	52
5.3. Coğrafi Özellikleri:	53
5.4. Nüfus	54
5.5. Tarım.....	54
5.6. Bitkisel Üretim	55
5.7. Hayvansal Üretim	55
5.8. Eğitim.....	56
5.9. Turizm.....	56

5.10. Ticaret	59
5.11. Ulaşım ve Altyapı	59
Sağlık Hizmetleri.....	60
6. ARAŞTIRMANIN TASARIMI	62
6.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	62
6.2. Araştırmanın Yöntemi.....	63
6.3. Araştırmanın Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
6.4. GENEL SONUÇLAR VE ÖNERİLER	81
Kaynaklar	84

ÖNSÖZ

Karaman, birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ülkemizin en önemli şehirlerinden biridir. Özellikle Bizans, Selçuklu ve Karamanoğlu Beyliğine ait medeniyetlerinden günümüze kalmış birçok eser bulunmaktadır. Karaman ili sınırları içerisinde kalan Taşeli bölgesi Toros Dağlarının gökyüzüne en yakın yaşam merkezi konumundadır. Ermenek, Sarıveliler ve Başyayla bölgelerini içine alan bu coğrafi alan önemli turizm varlıklarına sahiptir.

Mevlana Kalkınma ajansı Teknik Destek Kapsamında **“TAŞELİ BÖLGESİNİN TURİZM POTANSİYELİNİN ARAŞTIRILARAK STRATEJİK TURİZM PLANININ ÇIKARTILMASI”** adlı projeye bölgenin turizm potansiyelin harekete geçirilmesi için mevcut durum ortay konulmuş ve yapılabilecek faaliyetlere yönelik önerilere yer verilmiştir.

Projenin hazırlanmasında emeği geçen başta Karaman Valimiz Sayın Murat KOCA olmak üzere İl Kültür ve Turizm Müdürü Cengiz ORTA'ya katkılarından dolayı teşekkür ederiz. Karaman turizminin geleceğinde önemli bir yere sahip olacağını düşündüğümüz bu çalışmanın yeni projelere ilham kaynağı olacağına inanmaktayız.

Proje Ekibi

2. GİRİŞ

Alanya, Gazipaşa, Anamur, Gülnar, Bozyazı, Aydınçık; Kuzeyde Konya ile Karaman; Doğuda Silifke ile Mut ilçelerinin batısından Alanya burnuna kadar yer alan “Orta Toroslar’a” **Taşeli** denir. Taşelinin Merkezinde **Sarıveliler, Başyayla ve Ermenek** ilçeleri vardır. Bu bölge yüksek ve dağlıktır. Tarihte ki “**Taşlık Kilikya**” zamanımızda **Taşeli** adını almıştır(Ertaş, 2009). Taşeli yöresi genel hatları itibari ile Akdeniz iklimine daha yakın olup Bitki örtüsü makidir. Taşelide dağlar sarp, yamaçlar dik olarak Akdenize ulaşır. Taşeli denilen dağlık ve ormanlık yöre 3. Jeolojik devirlerden önce denizlerle kaplıydı. Bugün bile dağ yamaçlarında deniz canlılarına ait fosiller bulunmaktadır. Akdeniz sahillerinde kışlayan Yörükler, bugün bile yaz aylarında Taşeli'nin Barçın yaylasına 8 aylığına göç ederler(1).

Bu genel bilgilerin yanı sıra Taşeli bölgesinde yer alan birçok veli, abdallar ve halk önderi yer almaktadır. 19.yüzyılda yaşamış olan Küçük Karacaoğlan ya da Silifkeli Karacaoğlan ve yörede yaşayan halk önderleri bu yörenin kültürüne, sanatına yön vermişlerdir. Küçük Karaca Oğlan; kışları Taşucu Holmi Kentte oturan, yazları Kavak, Çatak yaylalarında yaşayan bir Rum Kadınıdır. Elinde cümbüşü ile Türkmenlerin arasında dolaşmış. Onların türkülerini ağıtlarını çalmış, söylemiştir. Bu arada kendinin bağlantılı olduğu Kıbrıs kültürü ile Taşeli kültürünü sentezlemiştir. Taşeli yöresinde Abdallar'ın bir kısmı, Kırşehir yöresinden, bir kısmı Konya, bir kısmı ise Alanya'dan gelmişlerdir. Yörede yedi kardeşler söylencesine göre; bu yöreye Horasan erenleri gelmiş. Bu yörede hizmet etmişlerdir. Hak'a yürüyünce Kırtıl Dede gibi, köylerinin en yüksek tepelerine mezarlarını koymuşlardır. Hürü Kızları, Mukaddem Dede, Yalman Dede, Zeyne Dede, Mağaras Dede, Şih Yonis, Ali Mekke, Sadık Dede gibi yatırlar hala anılmakta, Sultan Nevruz, Hıdır Ellez gibi günlerde ziyaret edilmekte, kurbanlar kesilip niyaz edilmektedir(2).

Şekil 1: Taşeli Yöresi Haritası

Taşeli Bölgesi günümüzde yeni yatırımlar ve uygulamalarla yeniden şekillenmektedir. Bu nedenle yapılan barajlar, açılan yeni yollar ve alternatif turizm türlerinin yaygınlaşması bölgeyi tekrar gözden geçirmeyi gerektirmektedir. Bu bölge içerisinde yer alan Ermenek, Sarıveliler ve Başyayla ilçeleri bu sürecin ana aktörleri olarak görülmektedir. Doğru bir strateji belirleyebilmek için bu ilçelere ait mevcut durum bilgileri ortaya koymak gerekir.

3. ERMENEK

3.1. Coğrafi Özellikler

Karaman ili Ermenek ilçesi, 36°58' Kuzey enlemi ile 32°53' Doğu boylamı arasında yer almaktadır. İl merkezine uzaklığı 160 km'dir. İlçenin deniz seviyesinden ortalama yüksekliği 1.250 metredir. İlçenin, kuzeyinde Karaman, Konya ili Hadim ilçesi, güneyinde Antalya ili Gazipaşa ilçesi, Mersin ili Anamur ilçesi, batısında Sarıveliler, Başyayla ilçeleri ve doğusunda Mersin ili Mut, Gülnar ilçeleri bulunmaktadır. İlçenin yüzölçümü 1.222,9 km²'dir (3).

Fotoğraf 1: Ermenek Genel Görünüm

3.2. DEMOGRAFİK YAPI

3.2.1. Nüfus

2010 yılı itibariyle ilçe nüfusunun %35'i ilçe merkezinde yaşamaktadır. İlçe nüfusunun Karaman nüfusuna oranı %13,15 iken, TR52 bölgesi nüfusuna oranı %1,36'dır. 2023 yılında Karaman nüfusunun 268.918'e kadar yükseleceği düşünülürken, Ermenek nüfusunun 26.694'e azalacağı varsayılmaktadır. Ermenek ilçe nüfusunun %63,62'si aktif nüfus olarak nitelendirilebilecek 15-64 yaş grubu içerisinde yer almaktadır. Bu oran, Karaman ve Türkiye ortalamasından düşüktür. Ancak

65 yaş üstü yaşlı nüfusun %13,76 oran ile Karaman ve Türkiye ortalamalarından oldukça yüksek olduğu dikkat çekmektedir. 2023 yılı için yapılan projeksiyonda 15-64 yaş grubu oranının ve 65 yaş üstü grubu oranının da azalış göstereceği görülmektedir (3).

3.3. EKONOMİK YAPI

3.3.1. Tarım

Ermenek ilçesinde işlenen toplam arazi 25.559,6 ha olup, Karaman toplam işlenen alanın % 9,65'ini oluşturmaktadır. Bu arazilerin % 41,82'sinde tarla tarımı yapılmaktadır. Tarım arazilerinin toplam işlenen araziye oranı, Karaman (%74,76) ve Türkiye (%67,33) oranlarına göre düşüktür. İlçede genellikle kuru tarım yapıldığından nadas için ayrılan alanların oranının yüksek olduğu görülmektedir. Buna karşın, ilçede bağcılık faaliyeti %4,05'lik bir alanda yapılmaktadır. Bağcılık ürünleri bölge için önem taşımakta ve marka olabilecek ürünlerin üretimi (Ermenek pekmezi) söz konusudur. Meyvecilik için ayrılan alan %13,27 oranla önemli paya sahip olup, Karaman'da meyveciliğe ayrılan alanın oranından (%10,10) oldukça yüksektir. Ermenek'te en fazla yetiştirilen tarla ürünleri buğday ve arpadır. Bu ürünler içerisinde en fazla yetiştirme alanına sahip ürün ise %49,35 oran ile buğday olup, bu oran Karaman ortalamasının üstünde olup, Türkiye ortalamasının altındadır. İlçede buğday verimi (154 kg/da), Karaman ortalamasının (161kg/da) ve Türkiye ortalamasının (239,79 kg/da) altındadır. Durum buğday çeşidinde ise ilçe verimi 162 kg/da olup, hem Karaman hem de Türkiye veriminden düşüktür. İlçede arpa verimi de Karaman ve Türkiye ortalamalarının altındadır. Mısır yetiştirme alanı toplam alanın %0,13'ünü kapsamakta olup, verimi oldukça düşüktür (3).

3.3.2. Hayvansal Üretim

Karaman ili Ermenek ilçesinde toplam 11.969,9 ha Çayır-Mera alanı bulunmakta ve bu alan Karaman ili içerisinde %4,13'lük oran bir sahiptir. Ormanlık arazi bakımından Karaman ili ormanlık arazisinin %28,69'unu, TR52 bölgesinin %6,59'unu Göller Havzası'nın ise %9,47'sini oluşturmaktadır (3).

3.4. SANAYİ

3.4.1. Madencilik

Ermenek ilçesinin en önemli maden rezervi kömürdür. Bunun dışında da bulunan madenler olmasına karşın bunlardan sadece kalker değerlendirilmektedir.

3.5. HİZMETLER

3.5.1. Eğitim

Ermenek İlçesi %92.45'lik bir okuma yazma oranına sahiptir. Nüfusun büyük çoğunluğu ilkokul ve ilköğretim mezunudur. Ermenek ilçesinde okuma yazma bilen fakat hiçbir okula gitmeyen kesimin nüfusa oranı % 17.57'dir. Bu durum, ilçede okuma yazma seferberliği neticesinde yapılan faaliyetlerin olumlu sonuç verdiğinin önemli bir göstergesidir. İlköğretim mezunu olan kesim nüfusun %58.65'lik dilimini oluşturmaktadır. Nüfusun yalnızca % 7.55'i lise ve dengi okul yani ortaöğretim mezunudur. Ermenek ilçesi, bölge içerisinde eğitime önem veren merkezlerden biri konumundadır. İlçede istihdam alanlarının darlığı ve tarımsal alan yetersizliğinden dolayı genç nüfus eğitime yönelmektedir. Yükseköğretimde ilçenin durumu çevre ilçelere göre daha olumlu bir seyir izlemektedir. Ermenek ilçesinde yükseköğretime devam eden nüfus %3.9 'dur. Bu oran, ilçenin eğitime verdiği önemin bir göstergesidir. İlçede eğitim formasyonu, tarım-hayvancılık ve potansiyel olarak var olan doğa turizmi ile maden sektöründe ihtiyaç duyulan insan kaynağı profiline göre şekillenirse ilçenin gelişimine önemli katkı sağlayacaktır(3).

İlçede Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesine bağlı bir yüksekokulu bulunmaktadır. Bu durum şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamına olumlu etkiler bırakmaktadır.

Fotoğraf 2: Turkuaz Ermenek Gölü

3.5.2. Turizm

Ermenek zengin doğal ve tarihi güzellikleri ile alternatif turizm potansiyeli taşımaktadır. Yurtdışından gelecek turistler için dünyanın en büyük mağaralarından ve yeraltı derelerinden birisi olan Maraspoli önemli bir turizm değeri konumundadır.

58,74 km² alana sahip baraj gölü Ermenek ilçesinin çehresini değiştiren önemli bir gelişmedir. Bu barajlar sayesinde ilçede turistik faaliyetlerin çeşitlenmesi beklenmektedir ve yeni turizm hareketlilikleri görülmesi kaçınılmazdır. Turizm ve tanıtımın etkinliğinin artması amacıyla gölün isminin değiştirilmesi önerilmiştir. Bu proje kapsamında yapılan toplantı sonucu Ermenek Baraj

Gölü olarak isimlendirilen göl, Turkuaz Ermenek Baraj gölü olarak yeniden isimlendirilmesi önerilmiş ve desteklenerek kabul edilmiştir.

Turkuaz kelimesi anlam olarak ta Vikipedi Özgür Ansiklopedisinde şu şekilde yer almaktadır. “Turkuvaz, türkuvaz ya da turkuaz, yeşile çalan açık mavi renktir. Turkuaz kelimesi, Türkiye'nin Akdeniz sahillerinin renginden esinlenilerek türetilmiştir. Fransızca Türk kelimesinin söylenişinden türemiştir. Turkuaz ya da "Türk mavisi", camgöbeği renginin hafifçe mavi tonudur. Rengin isminin turkuaz taşından (firuze) geldiği de söylenmektedir. Bütünsel tıp döneminde turkuaz renginin hastaları sakinleştirici etkisinden yararlanılmıştır; özellikle panik atak veya maniye eğilimli hastaların tedavisinde kullanılmıştır. Daha hafif derecede olmak üzere önemli psikiyatri hastahaneleri de turkuaz ve maviyle yeşilin öteki tonlarını hastaları rahatlamak üzere duvarları bu renklere boyayarak kullanmaktadır. Osmanlı döneminde, İznik çinilerinin en gözde rengidir. Pek çok cami bu renkte üretilmiş çinilerle bezenmiştir. İngiliz argosunda Turkuaz deyimini Karayip sularına işaret eder, sığ oldukları için günışığında bu renge bürünür. Ayrıca bu renk aralık aynı simgeler.¹” Kelime anlam olarak da Ermenek ilçesinin tarihsel ve kültürel değerleri ile de uygun olduğu görülmektedir.

Ermenek Turizm Envanteri Tablosu		
Varlık Adı	Varlık Türü	Varlık Yeri
Sit Alanları		
Damlaçalı Mevkii Örenyeri (II. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Ermenek
Deliktepesi (Deliktaş Tepe) (I.Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Ermenek
Kayalara Oyulmuş Oda Ve Lahit Mezarlar (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Ermenek
Örenyeri Ve Nekropol (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Ermenek
Kapucak Örenyeri (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Ermenek
Zeyve Pazarı (Piknik Yeri) ve Çevresi (II. Derece Doğal Sit Alanı)	Doğal Sit	Ermenek
Akça Mescid Mezarlığı	Mezar	Ermenek
Büyük Tekke Mezarlığı	Mezar	Ermenek
Meydan Mahallesi Mezarlığı	Mezar	Ermenek
Seyran Mezarlığı 1	Mezar	Ermenek
Seyran Mezarlığı 2	Mezar	Ermenek
Yeşilköy İvser Mevkii	--	Ermenek
Yukarıçağlar Örenyeri	--	Ermenek
Kentsel Sit	Kentsel Sit Alanı	Ermenek
Tarihi Yapılar		
Abdülattif Camii	Cami	Ermenek
Ak Camii	Cami	Ermenek
Arapşah Camii	Cami	Ermenek
Aşağı Güllük Camii	Cami	Ermenek

¹ [http://tr.wikipedia.org/wiki/Turkuvaz_\(renk\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Turkuvaz_(renk))

Ardıçkaya Köyü Camii	Cami	Ermenek
Aşağı Çağlar Köyü Camii	Cami	Ermenek
Başköy Camii	Cami	Ermenek
Celaliye Camii	Cami	Ermenek
Cuma Camii	Cami	Ermenek
Değirmenlik Camii	Cami	Ermenek
Esentepe Camii	Cami	Ermenek
Eskice Köyü Camii	Cami	Ermenek
Fatma Ana Camii	Cami	Ermenek
Havasıl Camii	Cami	Ermenek
Mercek Köyü Camii	Cami	Ermenek
Rüstem Paşa (Meydan-Emir) Camii	Cami	Ermenek
Sıpas Camii	Cami	Ermenek
Susaklı Camii	Cami	Ermenek
Ulu Camii	Cami	Ermenek
Karamanoğulları İmaret Cami	Cami	
Akça Mescit	Mescid	Ermenek
Latif Ağa Mescidi	Mescid	Ermenek
Orta Mahalle Mescidi	Mescid	Ermenek
Pir Pınar Mescidi	Mescid	Ermenek
Tekke Mescidi	Mescid	Ermenek
Tol (Emir Musa Bey) Medrese	Medrese	Ermenek
Karamanoğlu Mahmut Bey Türbesi Ve Zaviyesi	Türbe	Ermenek
Eski Santral Binası	İdari	Ermenek
Varlık Adı	Varlık Türü	Varlık Yeri
Fehmi Sönmez Evi	Sivil Mimari	Ermenek
Göylemezler Evi	Sivil Mimari	Ermenek
Konut (Kalkanlar Evi)	Sivil Mimari	Ermenek
Konut (Latifoğlu Evi)	Sivil Mimari	Ermenek
Konut (Mehmet Tartıcı Evi)	Sivil Mimari	Ermenek
Konut (Mustafa Açıkbaz Evi)	Sivil Mimari	Ermenek
Konut (Naci Aydınlık Evi)	Sivil Mimari	Ermenek
Konut (Ali Rıza Pınarendi)	Sivil Mimari	Ermenek
Konut (Hafız Ahmet Evi)	Sivil Mimari	Ermenek
Konut (Hakkı Sönmez)	Sivil Mimari	Ermenek
Konut (Örtmeli Ev)	Sivil Mimari	Ermenek
Mehmet Çilingir Evi	Sivil Mimari	Ermenek
Mustafa Gerçek Evi	Sivil Mimari	Ermenek
Nazire Seyman Evi	Sivil Mimari	Ermenek
Rüştü Sönmez Evi	Sivil Mimari	Ermenek
Fehmi Sönmez Evi	Sivil Mimari	Ermenek
Karamanoğlu Mahmut Bey Hamamı	Hamam	Ermenek
Göksu (Bıçakçı) Köprüsü	Köprü	Ermenek
Görmel (Ala) Köprüsü	Köprü	Ermenek
Nadire Köprüsü	Köprü	Ermenek
Abidin Paşazade Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Bozkurt Sok. Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Darzkaya Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Derzkaya Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Dülgerler Sok. Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Fatma Ana Camii Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Hacı İbrahim Efendi Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Karamanoğlu Hamamı	Çeşme	Ermenek
Keçipazar Mah. Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Sarayönü Sokak Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Susaklı Camii Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Taş Çeşme	Çeşme	Ermenek
Ulu Camii Avlu Çeşmesi	Çeşme	Ermenek

Yedi Ülklü Çeşme	Çeşme	Ermenek
Yonca Kemerli Çeşmesi	Çeşme	Ermenek
Ermenek Kalesi	Kale	Ermenek
Mennan Kalesi	Kale	Ermenek
Tabiat Alanları		
Anıt Ağaç (Abdüllatif Camii Bahçesinde)	Doğal Varlık	Ermenek
Maraspoli (Maraspulla) Mağarası	Doğal Varlık	Ermenek
Hasan Baysal Orman İçi Dinlenme Yeri	Orman	Ermenek
Tekeçatı Yaylası	Yayla	Ermenek
Yellibel Yaylası	Yayla	Ermenek
Damlaçalı Yaylası	Yayla	Ermenek
Nadire Mesire Yeri	Mesire	Ermenek
Zeyve Pazarı	Mesire	Ermenek
Tarihi Şahsiyetler		
-	-	-
Yöresel Değerler		
Sılaya Hasret Şenlikleri	Festival	Ermenek

Kaynak: Ermenek İlçe Turizm Raporu, 2011

3.5.2.1. Tarihi Yapılar

3.5.2.1.1) Rüstem Paşa (Meydan-Emir) Camii

Cami ilçe merkezindedir. Minaresi ve mihrabı taştandır.

3.5.2.1.2) Sipas Camii

Karamanoğlu Bedrettin Mahmut Bey oğlu Ebulfeth Alaaddin Halil Bey tarafından yaptırılmıştır. Sipas Farsça da Hamd, Sena, Şükür anlamına gelmektedir. Cümle kapısı üzerinde üç ayrı kitabesi bulunmaktadır. Mihrabı orijinal, minberi ahşaptır. Vakıflar tarafından 1972 yılında yıktırılarak bugünkü iki katlı durumuna getirilmiştir.

3.5.2.1.3) Ulu Camii

Hicri 702 yılında Kerümüddin Karaman Beyoğlu Mahmut Bey tarafından yaptırılmaya başlanmıştır. Ancak Mahmut Bey'in ölümünden sonra bu camii oğlu Halil Bey tarafından tamamlanmıştır. 1710 da Şeyh Seyyid Hacı Abdilvehhab Efendi tarafından tamir ettirilmiştir. Camii'nin bir çok yerlerinde kitabesi mevcuttur.

Fotoğraf 3: Ermenek Ulu Cami

3.5.2.1.4) Karamanoğulları İmaret Cami

Nuresofioğlu Karaman Bey namına yaptırıldığı kitabesinde yazmakta; içerisinde 5 mezar bulunmaktadır.

3.5.2.1.5) Akça Mescit

Ermenek'teki en eski Karamanoğulları eseridir. M.1300 yılında Karamanoğulları soyundan Hacı Ferruh tarafından yaptırılmıştır. Ahşap minarelidir ve mescit, giriş esas bölüm ve yazlık olmak üzere üç bölümdür.

3.5.2.1.6) Karamanoğlu Mahmut Bey Türbesi Ve Zaviyesi

Türbenin Karaman Bey'in oğullarından Mahmut Bey tarafından inşa edildiği düşünölmektedir. Türbede iki sıra halinde beş taş saduka bulunmaktadır.

3.5.2.1.7) Görmel (Ala) Köprüsü

Köprü Ermenek'in 18 km uzağında Göksu Nehri üzerindedir. Köprünün kitabesine göre Hicri 706 yılında yaptırılmıştır. Mimarının Aciz kul Yusuf oğlu Süleyman olduğu düşünölmektedir.

3.5.2.1.8) Ermenek Kalesi

Karamanoğullarının ilk kalesidir ve sığınak mesken ve zindan olarak kullanılmıştır. Kalede doğal mağaralar da bulunmaktadır.

3.5.2.1.9) Mennan Kalesi

Karamanoğulları'nın en önemli kalelerindedir. Pir Ahmet Bey burada intihar etmiştir.

3.5.2.2. Tabiat Alanları

3.5.2.2.1) Maraspoli (Maraspulla) Mağarası

Dünyanın en büyük mağaralarından ve yeraltı derelerinden birisi olan Maraspoli ilçe merkezindedir. 1990 yılında yapılan incelemelere göre mağaranın yaklaşık 1500 metrelik su yolu kesimi haritalanmıştır. Buradan alınan sudan hidroelektrik santrali kurulmuştur(3).

3.5.3. Ticaret

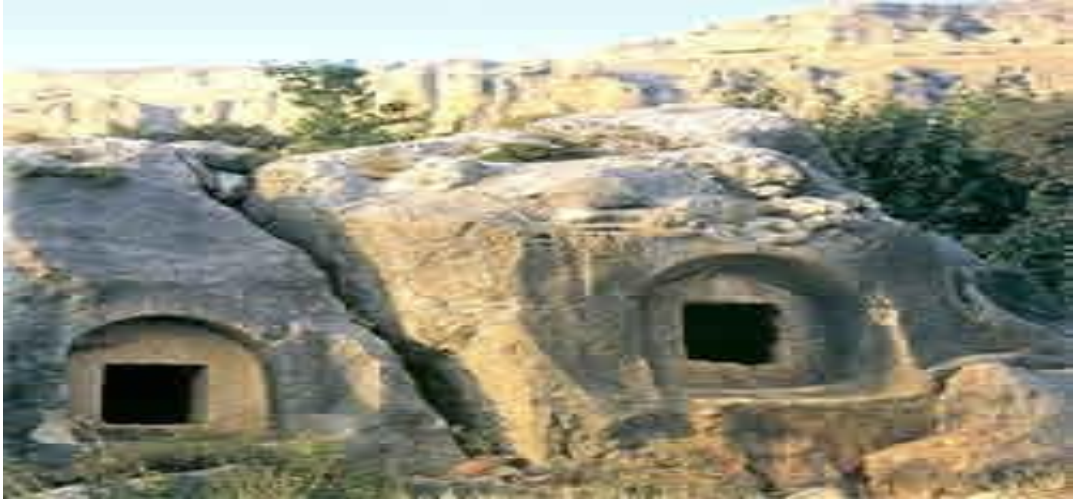
Ermenek ilçesinde; Karaman Ticaret ve Sanayi Odası'na kayıtlı olarak faaliyet gösteren 128 üye bulunmaktadır. Bu üyelerin Nace Kodlarına göre dağılımına bakıldığında zaman Perakende Ticaret (32), Kömür ve Linyit Çıkartılması (19), Kara Taşımacılığı ve Boru Hattı Taşımacılığı (14) ve Diğer Madencilik ve Taş Ocakçılığı (10) faaliyetlerinde yoğunlaşma görölmektedir(3).

3.5.4. Ermenek Tarihçesi

Ermenek yöresi tarihin ilk çağlarından itibaren mühim bir yerleşim alanı olmuş ve stratejik konumundan dolayı Asur, Hitit, Pers, Makedon, Romalı ve Bizans dönemlerinde de önemini korumuştur. Özellikle Hititler, Makedonlar ve Romalılar döneminde bölgenin çok büyük bir gelişme göstererek bayındır hale geldiği, yine bugünkü ilçe merkezinin de o dönemlerinde şekillenmeye başladığı, hatta Romalılar döneminde iki yüzyıl kadar bölgenin her yönden merkezi konumuna yükseldiği de bilinmektedir. Ermenek ismi de bu dönemde görev yapan Romalı kumandan Germanicus'a izafeten "Germanikopolis" den bozularak günümüze kadar ulaşmıştır. Yalnız şehrin bugünkü dokusu Türk hakimiyeti döneminde

ortaya çıkmış ve Ermenek, Türklerin fetihten hemen sonra Anadolu’da kurdukları üç şehir (Yenişehir, Aksaray, Ermenek) içerisinde yer almıştır. Esasen Türklerin bölgeyi tanımasını da Malazgirt zaferinden çok öncelere rastlar. Ama kesin yerleşme 1071’den sonra XII. Yüzyılın hemen başları yani 1115 yıllarına tekabül etmektedir. Yalnız daha sonra büyük bir kısmı İslamlaşacak olan Hristiyan Bulgar ve Varsak (Farsak) Türkleri yöreye daha önce yerleşmiş olmalıdırlar. Zira Bizanslılar daha XI.yüzyılda Ermenek kalesini ücretli askerleri olan Peçenek Türklerine bırakmıştır(4).

Fotoğraf 4: Ermenek’de Tarihi bir Kalıntı

Ermenek ve çevresindeki doğal yapı korunmaya, barınmaya ve avlanmaya çok müsait olduğundan tarih öncesi (prehistorik) çağlarda da ilk insanlara yerleşim yeri olmasına neden olmuştur. Ele geçen Tarihi kalıntılardan ve çevredeki eserlerden elde edilen bilgilerin 4500-5000 yıllık bir geçmişe ışık tutması, eski ve Ortaçağ seyyahlarının notları-Salnameler, Seyahatnameler, ele geçen yazılı kitabeler, Keramik ev eşyaları-demirden yapılmış silahlar, ok uçları, bakır, gümüş ve altın sikkeler-19.yy. sonlarında, Oxford Üniversitesinden Prof.W.Ramsay’ın çevrede yaptığı bilimsel incelemeler bu duruma ışık tutan belgeleri içerir. İlk Ermenek yerleşimi (şehir çekirdeği) olan (Marassa’nın) şimdiki “Maraspulla “ denilen mağaranın önündeki göçüklerin altından başlayarak “İkidelik” denilen “ Firan Kalesi” önlerindeki yıkıntı ve göçük kayaların altında kaldığını gösteren işaretler vardır(5).

Özellikle Büyük İskender ile başlayan bu devre ait çevrede onlarca antik kent ve yerleşim merkezi vardır, Bunlar:

- EİRENİPOLİS: Bugünkü adıyla: (İrnebol: İkizçınar)
- LAUZADOS: Lafsa...
- ZENONİPOLİS: (Uğurlu köristanı-Uğurlu köyü)
- TİTİİPOLİS: (Yukarı İrnebol)
- DİMETİİPOLİS: (Dindebol : Katranlı)
- CLAUDİİPOLİS: (Mut)
- DALİSİANDES: (Muhallar, Çamlıca Köyü ve kuzeyi)
- NEİPOLİS: (Yenişehir)-Aşağı İzvit-Aşağı Çağlar köyü
- LALASİS: Yukarı İzvit-Yukarı Çağlar köyü
- BALBASOS: Fariske (Göktepe) Köristanı...

(DEKAPOLİS İZAVRİYA): İzori: İzavriye, bölgesi adı verilen, yukarda ismini ve yerlerini belirttiğimiz antik kentlerin yer aldığı ve merkezi GERMANİKİPOLİS: (ERMENEK) olan bu şehirlerin her biri siyasi, Ticari, dini ve kültürel anlamda bir Piskoposluk olup, Başpiskoposluk Makamı "ERMENEK" tir(5).

Ermenek şehrinin o devirlerdeki adının Marassa daha sonrada Maraspolis olduğunu ihtiyat kaydıyla söyleyebiliriz. Şu kadar ki Marassa harya'dadır.Bu bölgede ikinci bir Marassa şehrinin olduğunu bilmiyoruz. Ancak ssa, ss,asa,Amos,ath heceleri Proto Hititlerin yer adlarına ait isimlerde kullanılmaktadırlar. Maraspolis kelimesinin Polis heceleri Proto-Hititlerde Akaların karışımından sonra eklenmiş olabilir. M.Ö.II.bin ortalarında Maraspolis Mağaraları mevcut ve meskun olduğuna göre Ermenek şehrinin o devirlerde adının Maras,Marass veya Marassa olması akla yakın gelmektedir.Ermenekliler Maraspolise Maraspulla derler. Ermenek'in Hititler zamanında Hopalla bölgesinde bulunduğunu söylemiştik.Hopalla ile Maraspulla kelimelerinin birbirine benzerliği filoğlarca tetkike değer bir konudur. Hitit Krallığı devrinde Ermenek Hitit bakanı III.Duthaliye(M.Ö.1400 e doğru)zamanında kızvatana(Ceyhan-Seyhan nehirleri arasında)Hititlerin elinden Arzavalılar Ana Beyşehir,Dinar,Ilgın bölgelerine kadar Hitit topraklarını yağma edrler ve ele geçirirler. F.Cavaignac ile L.Delapot Arzava bölgesinin Antalya körfezinin doğu

kısımları ile Mut,Ermenek,Hadım,Bozkır yöreleri; J.Garstang ise Arzavayı Antalya körfezinin batısında Denizli,Burdur,Isparta yöreleri olabileceğini iddia etmektedir. Aynı zamanda II. Murşil devrinde daha geniş sahaya yayılmış olan Hopalla Kofederasyonunun Mira, Saha ırmağını da içine alan Arzavanın hudutları kuzeyde yukarı Menderes(Meander) de Afyonkarahisar'a uzanıyordu.

Güneyde Dalaman(indüs)ırmağına kadar bütün sahil boyunca devam ediyordu demekle Arzavanın sınırlarının zaman zaman değiştiğini küçülüp büyüdüğünü kabul etmektedir. Netice olarak M.Ö.1400 yıllarında Ermenek'in Arxava Kofederasyonuna dahil bulunduğunu ve Hopalla Krallığı hudutları içinde olduğunu kabul edebiliriz. Hapalla F.Cavaignac'a göre Çumra, Bozkır, Beyşehir, Seydişehir bölgeleri, J. Garstong'a göre Alaiye, Anamur, Ermenek, Hadim, Bozkır bölgelerine, L.Delopart'a göre Konya, Kadıhanı, Ilgın bölgeleridir. Hapalla'nın Frygler zamanındaki Capalla olduğunu Kirer ve Vilyom kabul eder. Bu bölgenin bir kısmı da Konya'nın Çığıl Köyü mevkiindedir. M.Ö.XIV. yüzyıl ortalarına doğru canlanan ve kuvvetlenen Hitit İmparatorluğunun Subbuliyuma zamanında (M.Ö.1330-1346).

Hititlerin Arzava bölgesine girmeğe çalıştığını görüyoruz. Bu yıllarda Mısır firavunu III.Amenofis'in Arzava kralı Tarkudavaba ile mektuplaştığı ve Arzava kralının kızıyla evlenmek istediğini Tel-tol amarva mektuplarından öğrenmekteyiz. Subbuliyamanın Arzavanın dağlık ve kuzey kısmını teşkil eden masa bölgesini zabdedemediğini Masa bölgesinin II.Murşil zamanında alındığını Hitit tabletlerinden öğreniyoruz.L.Dolaport ve J.Garstang Masa bölgesi olarak Isparta,Burdur,Denizli yörelerini Prof.E.Cavaignac'a göre Bozkır,Ermenek,Fariske yöreleridir.(Ermenek'in Görmel köyü yakınında bir Mazı yaylası vardır). Arzava'nın sınırları nasıl daralmış ve genişlemiş ise Masa bölgesi de batıda Denizli doğuda Ermenek yörelerine kadar uzayıp daralmıştır. Kanaatımızca Ermenek yöreleri Masa bölgesinindoğu kısımlarını teşkil etmektedir.Arzava ve Masa bölgeleri hakkında elimizde bulunan bilgileri böylece kısalttıktan sonra yeniden Taşlık Klikya'da siyasi olaylara geçebiliriz. II.Murşil (M.Ö.1344-1330) Arzava kralı Uha-lu-is'i mağlup eder ve Kıbrıs'a kaçmağa mecbur bırakır. Mira Hapalla bölgeleri büyük Hitit İmparatorluğuna bağlanır. Mira Prof.E Cavaignac'a göre Karaman, Ereğli bölgelerine J.Garstang'a göre Burdur, Eğridir bölgelerine tekabül etmektedir.II.Murşil bu zaferden sonra Arzava ve Hopalla prensliği ile Klikya ve Lykya kıyılarını ellerinde tutan ve Arzava ile dost olan Akalarla bir müddet daha uğraşmıştır. Gargaradaki "İkizini" adı verdiğimiz kabartma bu devre ait bir Hitit anıttır. M.Ö.1400 yıllarına doğru Klikya kıyılarında kolonileri bulunan

Akaların II. Murşil ve daha sonraki Hitit kralları devrinde Arzava kralları ile birleşerek Hititlerle mücadele ettiklerini Bogaz Köy tabletlerinden öğreniyoruz.

Bu devirde Akalı korsanların zaman zaman Ermenek bölgelerine kadar girmeğe muaffak oldukları katidir. Korykos, Maraspolis, Olba gibi şehirler bu korsanlara sığınak vazifesi görmüşlerdir. Maraspolisin korsanlar eline geçmesi M.Ö. 1200 den sonradır. Bu tarihten sonra Arzava bölgesi Klikya adını alıyor. Taşeli tarihi ile ilgili bölgeleri şöyle kısaltabiliriz. HOPALLA: Beyşehir, Suğla gölleri bölgesinden doğuda Çumra'ya, güney ve batı kıyıya ve Ermenek bölgelerine kadar uzayan bölge;

MASA:

Ermenek,Bozkır,Hadimyöreleri;MİRA:Karaman,EREĞLİYÖRELERİ;SAHA:E.CAVAİĞ NAC'A göre Akseki Delaport'a göre Sandıklı yöreleridir.Manavgatçayıbölgesi olabilir. ARZAVA: Mut,Ermenek,Bozkırdan Denizliye kadar uzayan bölge(6).

Fotoğraf 5: Turkuaz Ermenek Gölü

3.5.6. İlk Hristiyanlar ve Bizans Döneminde Ermenek:

M.S. 395 yılında Roma'nın ikiye bölünmesi ile Ermenek ve yöresi (Yukarda sıralanan antik kentler ve bölgenin merkezi olan Ermenek: GERMANİKOPOLİS, Bizans sınırları içinde kalmıştır. Bu çağda yöredeki yerli halk ağır baskılar altında ezilmiş; yeni yeni ortaya çıkan yeni bir din olan HRİSTİYANLIK anlayışını Roma yönetiminin her türlü baskıcı yasağına rağmen benimsemiş; Hristiyanlığın ilk yıllarında Hz. İsa'nın (12) Havansinden ve Müridlerinden Aziz Barnabas'ın Side ya da Manavgat yoluyla (DEKOPOLİS İZAVRİYA) adı verilen bu dağlık bölgeden geçerken bir müddet bu bölgede kalması-yerli halkı irsadi yoluyla buradan İCONİUM'a (Konya) geçmesi sırasında Yerli İzavriyalılar kaçak kaçak da

olsa inanişı benimsemiş dağ başlarındaki mağaralarda kaya kovuklarında idarenin kontrolünden uzak yerlerde ilk Hristiyan tapınakları olan “Kaya Manastırlarını) gerçekleştirip, oralara sığınmış ibadet etmişler.

Hristiyanlığın Bizans İmparatorluğunca resmen devlet dini olarak kabulüne kadar geçen uzun mücadeleli süreci içinde Hristiyanlık inancının öncüsü sayılan bu insanlar ve onların sığındığı ibadet ettiği, bu basit ve anlamlı mağaralar-kaya kovukları: “Kaya Manastırları” Hristiyanlık alemi için çok anlamlı ziyaret yerleri olması gerekir.

Ermenek ve çevresinde bu türden onlarca kaya manastırı, Kaya mezarı (Nekropol) den söz etmek gerekirse:

- Ayhatun: Nadire’de Göksu’nun kolunun çıktığı yer ve çevresindekiler
- Aybaham: Kazancı yaylasında
- Aykadın: Dekiatı-Kamış yolunda
- Ayairini: İrnebol’da (daha sonra Bizans İmparatoriçesi “İrini” buraya hem mabet-hem saray yaptırmış ise de ilgisizlikten yıkılmış-kaybolmuştur. (Altın sikkeler ve dini tören eşyaları zaman zaman yerli halkın bulduğu gmlerdir.

Ayrıca Daha Sonra:

- Yumrutepe eteklerinde –İNÖĞLESİ Kaya Manastırı ve Kilisesi (Frrestleri halen mevcut).
- Gneyyurt yolu üzerinde “KİLİSE”
- Karşıyaka (AKMANASTIR)- Pınarönü Özlüce köyü arası
- Dekeatı yaylası-Damlaçalı KİLİSESİ
- Gneyyurt’un Kuzeyinde-ALAKİLİSE
- Uğurlu Köristanı
- Çukurbağ ve Fariske Kristanları içinde bu çağlara ait ilginç kaya manastırları, kaya mezarları ve kilise kalıntılarına ilk kalıntılarına; ilk Hristiyanların

sembolleri olan balık , asma, üzüm, güvercin kabartmalı yontu ve sitellere (mezar taşları-Mezarlara) rastlamak çok mümkündür. Ne varki Bunları yeterince tanımak, tanıtmak bilim, kültür, sanat ve inanç Dünyası'na sunmakta imkansızlıktan doğan ihmallerimiz vardır...Bunlar hergün çalınmakta yağmalanmakta, yok olmaktadır..

3.5.7. Emevi-Abbasi Egemenliğinde Ermenek:

Bölge Bizans hakimiyetinden sonra kısa bir süre de olsa Emevilerin ve daha sonra Abbasilerin eline geçmiştir.(Yarım yüzyıl emevi, abbasi yönetiminde) kalmıştır.

3.5.8. 1071 Malazgirtten 50-60 Yıl Önce Ermenek'te Oğuzlar:

Anadolu'nun Türkleşmesi her ne kadar 1071 Malazgirt zaferi ile gerçekleşmiş ve Resmîyet kazanmış ise de Türklerin Anadoluyu Keşfi ve bir anlamda fethi çok daha önce M.S. 1010-1015 yıllarında başlar...

Kuraklık nedeniyle Hazar'ın güneyinden-kuzeyinden batıya doğru yönelen Oğuz türklerinden Oğuz'un "Avşar boyu" göçebe yörükler denilen atalarımız sürülerine otlak kendilerine yurt olacak yerler arayışı içinde batıya yönelmişler, Maraş Göksu üzerinden sahile Anamur'a (Anamurium) oradan da Ermenek ve çevresindeki otu-suyu-ormanı bol, barınması kolay, yaylalarla tanışarak oralara hükmeden Romalı Satrablara (Genel Valilere) vergi ödeyerek otlak ve yaylalar kiralamışlar, sürüleri, hayvanları, develeri ve çadırları ile o yayla'dan bu yayla'ya geçerek güçlenmişler, çoğalmışlar; yerli yönetime kendilerini kabul ettirmişler, söz sahibi olmuşlardır. 1071 Malazgirt savaşı ile Alparslan'ın Anadolu kapılarını Türk soyuna resmen açması ile daha da güçlenen Oğuz boyu bölge bölge, aşiret aşiret Anadolu'da "Türk Yurdu" gerçeğini cihana tastik ettirmişlerdir.

İşte Malazgirtten 50-60 yıl önce Ermenek ve yöresinde yer almaya-kök salmaya başlayan Oğuz asıllı Avşar ve Türkmen oymaklarının yerleşim merkezi ve ilk yurdu Ermenek ve çevresi olmuştur.(Göksu Vadisi - Sultan alanı - Teke çatı – Balkusan - Kamış Yellibel, Süngüllü ve Değirmenlik yaylaları bu oymakların en çok tercih ettiği yerlerdir.

3.5.9. "ERMENEK" Adının Anlamı ve Tarihçesi

"Ermenek" adı değişik zamanlarda, değişik kaynaklarda çok değişik yorumlara neden olmuştur.

- Bazı kaynaklara göre: İREM-NAK: Cennet bağları – bahçeleri anlamında yorumlanmış (suyu, yeşili bol, güzellikler diyarı anlamında...)
- Bazı kaynaklara göre: “Ermenek” kelimesinin aslı Türkçe olup, “Karaman” anlamına gelen “MEN” ve Uygurca “Karşı Yamaç” anlamına gelen “EK” kelimesinden üretilmiş. “KAHRAMAN İNSAN YERİ” veya “Kahraman; insanların bulunduğu yamaç” anlamında değerlendirilmektedir. Yahutta; (ERMEN) “Kahraman adam” ile “Tohumdik” anlamına gelen “EK” kelimeleri birleştirilmek suretiyle “ERMENEK” ismi (Kahraman Ekilmiş Yer) anlamında Türkçe birleşik bir kelimedir.

Aslında bu yorum ve ifadeler “Ermenek İnsanı”nın özünü ve aslını anlatması açısından çok isabetli olurdu; ama “Ermenek” isminin yorumundaki bilimsel gerçek bu değildir.

Bazı Çevreler Ermeni Coğrafyacısı “İNJİDİAN” ın kelimeyi maksatlı ya da yanlış yorumlamış olması nedeniyle “Ermenek” ismini Ermenilere mal etmek isteğiyle şehrin Ermeniler tarafından inşa edildiğini not etmiştir. Ancak yukarıdaki izah ve iddiaların hepsi bilimsel olarak gerçek dışıdır.

Şehrin ilk kez “Site” olarak Protohititler devrinde M.Ö. 2000 yıllarında kurulmuş olup, o devirdeki ilk adının MARAS veya MARASSA olduğuna yukardaki bölümlerde değinmiştim. MARAS veya MARASSA ismi Romalı General “GERMANİUS” un M.S.30 yılında şehri ele geçirip, kendi adının verilmesi, “GERMANİUS”un ŞEHRİ” anlamında : “GERMANİCOPOLİS” ile isminin tescili bilinen tarihi bir gerçektir. Bu isim baz alınarak değişmiş: “GERMANAK” ve daha sonra “G” harfi de dilde aşınmış “ERMENAK” olmuş ise de Türk diline uyumluluğu açısından “A” harfi “E” ile değiştirilip, “ERMENEK” olarak benimsenmiştir.

3.5.10. Karamanoğulları Beyliğinin Başkenti Ermenek:

Ermenek; Roma ve Bizans çağında uzun yıllar Taşlık Kilikya : “Dekapolis İzavriya” da yer alan onu aşkın Piskoposluğun “Piskoposluk merkezi” olarak tarihi bir özelliği yanında bir başka öne çıkan özelliği de uzun yıllar bir türk beyliğine (Karamonulları Beyliğine) başkent oluşudur.

Karamanoğulları M.S.XI. yy. da başlarında “Göçebe Oğuzlar” kimliği içinde Ermenek yöresine yerleşen Oğuzlardan karaman aşiretinin lideri “Nure Sofu” ya “Türkmen” oğuzlarının lideri olarak destek veren Selçuklu Sultanının da himayesi ile öne çıkmıştır.

Nure Sofu'nun 1255 yıllarında ölümünden sonra oymağının liderliğini üstlenen oğlu “Kerimüddin Karaman Bey” merkezi Ermenek olmak üzere “Karamanoğulları Beyliği” ni resmen kurmuş ve ilan etmiştir.

1256 dan 1475 yılına kadar 250 yıla yakın hüküm süren “Karamanoğulları Beyliği”nin Başkenti, Kültür ve sanat Merkezi olarak tarih sayfasında yer alan Ermenek'te Kerimüddin Karaman Bey'den sonra beyliğin başına oğlu MEHMET BEY geçmiş, büyük imar ve idari işler yanında 1277 mayısında “BUGÜNDEN SONRA DİVANDA, DERGAHTA, BARİGAHTA, MECLİSTE VE MEYDANDA TÜRKÇE'DEN BAŞKA DİL KULLANILMAYACAKTIR.” Fermanı ile Türk dilini Fars-Arap dilleri baskısından kurtarıp, öz Türkçemizi Türk Milletine kazandırmıştır.

1960 yılından beri Karaman'da yapılan Türk Dil Bayramı Kutlama Programlarının açılışı 1998 Mayısından beri Beyliğin Başkentinin Ermenek olması, kurucusu Kerümiddin Karaman Bey ve türk Dilinin mimarı olan oğlu Mehmet Bey'in ve kardeşi Mahmut Bey'in türbesinin Ermenek'e bağlı Balkusan Köyünde bulunması nedeniyle Ermenek Belediyesinin katkıları ve Ermenek Aydınlarının gayretleri ile Ermenek'te yapılmaktadır.

1475 de Osmanlı orduları Gedik Ahmed Bey Paşa yönetiminde Ermenek'i ıslah etmiş, Beyliği yakıp yıkmış MENNAN KALESİNİ ele geçirip Pir Ahmed Bey'in karısını ve iki kızını esir alarak Karamanoğulları Beyliğine tarih sahnesinde son vermiştir.

Fotoğraf 6: Ermenek Kalesi

3.5.11. Ermenek'te Karamanoğulları Devri Mimarlık Yapıtları:

1-Akçamescit (M.1300) (Ceviz ağacından yapılmış dış ve iç kapıları birer şaheser Mahmut bey devri eseri-yaptıran Hacı Ferruh)

2-Ulu Camii M.1302 Emir Mahmut Bey yapısı

3-Hamam 1302 Emir Mahmut Bey yapısı

4-Tol Medrese M.1339 Emir Musa Bey yapısı

Anadolu tarihinde fizik, Matematik, fıkıh-hadis bilimleri yanında Gökbilim=Astronomi ilminin okutulduğu ilk Medrese (Üniversite)

Tarihi Kesin bilinmeyen Osmanlı tipi yapıtlardır.

3.5.12. Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Ermenek:

1475 -Sultanalanı Savaşı – Mennan Kalesi yenilgisi, ile Osmanlı Yönetimine giren Ermenek 16.17.18.yüzyıllarda terkedilmiş, unutulmuş kenar bir Anadolu Kasabası olarak kalmış; ihmal edilmiştir.Bu dönem içinde Silifke Sancağına bağılı “Passa Hassı” dır, ve bir Voyvoda yönetimindedir.

16.17.18.yy.larda (3 asır) taş üstüne taş konmamıştır, halkı fakir, şehir harap ve bakımsızdır. “adeta cezalandırılmıştır.”

3.5.13. Sancak Merkezi Ermenek:

Tanzimatın ilanından sonra 1845 yılında yapılan yeni Vilayet teşkilatına göre Ermenek İÇEL SANCAK MERKEZİ olur. MUT, ANAMUR, SİLİFKE, GİLİNDİRE, KARATAŞ SANCAĞINA BAĞLANIR. 26 YIL-SANCAK MERKEZİ OLARAK HİZMET VERİR.

1871 Yılında Sancak Merkezi Silifkeye aktarılır.

1910-1915 Yıllarında Konya vilayetine.

1915 Tekrar İçel sancak merkezine

1919 Yılında Konya iline bağılanan Ermenek 1989 yılında Karaman'ın İl olması ile Karaman'a bağılı bir ilçedir.

3.5.14. Ermenek'e Uğrayan (Yerli-Yabancı) Ünlü-Orta Çağ Gezginlerine Göre Ermenek:

1-Memlûklü Müverrih AYNÎ : (XV.yüzyıl)

“Şehrin çevresinde 100 kadar köy bulunduğunu Karaman Beylerinin Mezarlarının burada bulunduğunu” zikreder.

2-EVLİYA ÇELEBİ 1671' de Ermenek'i ziyaret eder.

“Şehir bağlık-bahcelik, 12 mahalleye dağılmış olup, 800 kargir evi , 12 camiisi 50 dükkanı, 13 hanı, 2 hamam, 6 mektebi vardır. Beyaz bugaş ekmeği, el dokuması bezi meşhur olup, Osmanlı sarayından sipariş alınır.

3-SCHÖNBORN (Alman Seyyahı) 1851 yılında Ermenek'i ziyaret eder.

Seyahatnamesinde: “Şehir halkının çok fakir şehrin bakımsız olduğunu, sokakların gayet bakımsız olduğunu birkaç camii ve dükkandan başka bir şey bulunmadığını 2700 nüfusu olduğunu kaydeder.

4-DAVIS (İngiliz Seyyahı)- 1875 yılında Ermeneki ziyaret eder.

“1200 evi bulunduğunu , fakir bir nüfusa sahip olduğunu” kaydeder.

5-V.CUÏNET (XIX.yy.da) Ziyaret eder

“6430 nüfus kaydeder.”

6-CENEVELİ BALABAN (XIII.yy.)“Beyi Karaman'ın oğludur. Başşehri Ermenek'dir. (12) şehri, (51) kalesi, 20.000 süvarisi, 40.000 piyadesi vardır. Laranda ve Alaiye meshur şehirleridir; Mısır Sultanı ile dostluğu caridir.

7-Doğulu Seyyah HAYDARI URYAN'a GÖRE (XIV.yüzyıl) ERMENEK:

“Burası Karamanoğlu yurdu ve Beyliği Başşehridir. Karamanoğulları askeri ve eşi dostu çok olan zengin ve savaşçı bir ailedir. Onlara bütün dağlar yol vermiş, baş eğmiştir. Yurtlarındaki demir madenleri onların harpçiliğine başka kuvvet katmaktadır.Bunlar Ermenilerle, Tekfurlarla daimi savaş halindedir, Ermenek bey'i arzu ederse 40.000 asker çıkarabilir.

MESİRE YERLERİ –Dekeçatı-Aykadın –Süngüller- Serper, Başyayla,Zeyve, Göksu

BAĞ EVLERİ

ESKİ EVLER (Tipik) , Genel Görünüş,Çamlık-Ormanlar-Çam ağaçları-Mahalli Tipler(insanlar)- Mahalli yaşantı vs(5).

Ermenek İlçesi Swot Analizi

GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
1.DOĞAL YAPI			
Yükselti farklılıklarının fazla olması	Bölgenin coğrafi konumunun getirdiği zorluklar		
Karasal iklim bölgesinde yer almasına rağmen Akdeniz iklim özelliklerinin yaşanması		İç Anadolu ile Akdeniz bölgeleri arasında geçiş bölgesi olması	
GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
Ormanlık alana sahip olması ve ormanlarda tür çeşitliliğinin fazla olması	Erozyonun olması		Heyelanlar ve erozyon
Deprem riskinin düşük olması			
Doğal kaynakların varlığı	Kaynakların yeterince değerlendirilememesi	Göksu Irmağının sınırlarımızın içinde olması	Yeraltı sularının azalması, küresel ısınmadan dolayı kuraklığın artması
2.DEMOGRAFİK YAPI			
İlçenin diğer şehirlerde yaşayan güçlü bir nüfus barındırması	Dış göçün olması	Kırsal alanda kullanılmayan geniş iş gücü	Genç nüfusun işsiz olması
Bozulmamış kültürel öğelerin bulunması ve yöresel farklılıkların devam etmesi			
Bölgenin sosyal ve kültürel faaliyetlerde etkin olması	Sosyal tesis yetersizliği		
Girişim kültürünün güçlü olması			
	Çevre bilincinin yetersiz olması		
Sivil toplum kuruluşlarının toplumsal sorunların çözümünde duyarlı olması		İlçe Yönetiminin desteğinin olması	
3.EKONOMİK YAPI			

GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
	Teraslama zorunluluğuna bağlı olarak maliyetin artması		
Tarım için desteklerin olması	Hazırlanan projelere yeterli ödenek ayrılmaması		
Büyük ölçekli çevre yatırımlarının projelendirilmiş olması	Bölgede ileri gelen güçlü kesimin yatırımlarını dışa yapması		Yapılan yatırımlara halk tarafından sahiplenilmemesi
Bodur ve yarı bodur elmanın, kirazın üretiminde iyi bir noktada olunması	Markalaşmaya önem verilmemesi, pazarlama eksikliğinin olması	Meyvecilik potansiyeli, pazar sorunu olmayan ürünlerin yetiştirilmesi	
Meyvecilik sektörünün bölgede gelişmiş olması	Alternatif tarım için (yer kirazı, pepino, erik) için pazar probleminin olması	Pazar yollarına ulaşım imkanının mevcut olması	Tarım ürünlerinin fiyatının düşük olması
	Girdi maliyetinin yüksek olması (özellikle enerji ve sulama)		
	Yetişen ürünlerin işleneceği tesislerin yetersizliği (Soğuk depo yetersizliği, ambalajlama tasnif sisteminin olmaması)	Ermenek çevre yolu ile HES arası meyvecilik ve seracılığın geliştirilmesi	
Çiftçilerin tamamının kayıtlı olması	Çiftçi örgütlerinin yetersizliği, Üretici Birliklerinin kurulmaması	Tarım kooperatifinin bulunması	Yatırımları yönlendirecek bir kurumun olmaması
	Tarımsal işletme kapasitelerinin küçük olması		İşletmelerin küçük olmasının üretim maliyetini artırması
	Üretimin geleneksel yöntemlerle yapılması	Modern tarıma geçecek iş gücü kapasitesinin olması	Tarımda geleneksel yöntemlerden vazgeçilmemesi
	Tarım ürünlerinin işlenmeden ham madde olarak pazarlanması		
Sertifikalı tohum ve fide için desteklerin olması	Sertifikalı fide/fidan ve tohum kullanımının yaygın olmaması		
	Bitkisel ve hayvansal üretimin birlikte düşünülmemesi		
	Tarım alanındaki eğitim eksikliği		
3.2.SANAYİ			
	Bölgede sanayinin olmaması	Ermenek balı, cevizi ve helvasının marka olması ve bu ürünlerin bölgede üretilebilme potansiyeli	

TURİZM			
GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
İç Anadolu ile Akdeniz bölgeleri arasında geçiş bölgesi olması	Arazinin dağlık olması ve ulaşımın zor olması	Antalya'yı ziyarete gelen turistlerin bu bölgeye de yönlendirilmesi	Tarihi yapıların yok edilmesi
Köylerin çoğunun ilçe merkezine yakın ve ulaşımının kolay olması	Orman yol ağının yetersiz olması	Bağlantı yollarının alternatifli olması	Tarihi yerlerin tahrip edilmesi
Su gücünün olması	Konaklama yerlerinin yetersizliği	Hidro elektrik santral kurulabilecek yerlerin olması	Turizme kazandırılması beklenen yerlerde uygunsuz yapılaşma
Kömür madeninin bulunması	Alt yapı yetersizliği	Termik santral kurulabilme imkanı	
Turizm sektörü için uygun doğa ve iklim yapısına sahip olunması (su sporları, yamaç paraşütü, kış, dağcılık, av sporları)	Turizm faaliyetlerinin ve tesisleşmenin yetersiz olması	Var olan baraj turizme kazandırılıp yat turizmi geliştirilebilir	
Yüksek okulun olması	Turizm bilinçsizliği		
Doğa tarih ve yayla turizmi açısından gelişmiş bir bölge olması	Hizmet içi eğitimin yetersizliği		
	Ulaşım sorunu		
Gelişmiş ticaret kültürünün olması	Reklam ve tanıtım yetersizliği	Pazar yollarına ulaşım imkanının mevcut olması	
	Köy ve kasabalarda yerleşimin plansız ve düzensiz olması		

Kaynak: Ermenek İlçesi Faaliyet Raporu, 2011

Ermenek doğal güzellikleri ile Hadim, Taşkent, Başyayla ve Sarıveliler ile beraber entegre bir alternatif turizm bölgesi özelliği taşımaktadır. Silifke, Alanya ve Manavgat üzerinden sahil turizmi ile entegre edilmesine yönelik projeler desteklenmelidir.

4. SARİVELİLER İLÇESİ

Sarıveliler 1990 yılına kadar Konya'ya bağlı, Ermenek kazasının en büyük köyü iken 1990 yılında ilçe olarak Karaman iline bağlanmıştır(7).

Sarıveliler ilçesi İç Anadolu Bölgesinin Güneyinde Orta Torosların Güney yamaçlarında Göksu havzasını kapsayan, Taşeli Platosunda yer alan ilçenin doğusunda Ermenek, Kuzeydoğusunda Başyayla, Kuzeyinde Taşkent, güneyinde gazipaşa, güneybatısında Alanya İlleri ile çevrilidir. İlçe sınırları aynı zamanda Karaman-Konya ve Karaman-Antalya il sınırlarının bir kısmını oluşturmaktadır. İlçeye bağlı 1 belde ve 10 köy bulunmaktadır. Bunlar Göktepe Belediyesi ile Civler, Civandere, Çevrekavak, Uğurlu, Esentepe, Günder, Işıklı, Daran, Koçaşlı ve Dumlugöze köyleridir. İlçeye en yakın köy Çevrekavak, en uzak köy Dumlugöze köyüdür(8).

Sarıvelilerin toprakları, yaylaları, dağları o kadar çapraşık, dik sarp, büküntülü, çöküntülü, çok derin yarlar cortlanlar, vadiler yapmıştır ki buralarda doğanın bütün özellikleri, güzellikleri dağ sporu yapılacak alanları, görülebilir. Bu çevredeki doğanın bu özelliğindedir ki adını aldığı “Turunşah” Dağı’nda Haçlı Ordularını Turan adındaki şah bu dağ ve yaylalarda bozguna uğratmış, hepsini kılıçtan geçirerek yok etmiştir. Sarıveliler Yaylalarında az sayıdaki yamaç ve düzlüklerde ekim dikim yapılır, yüz ölçümü yaklaşık 600 kilometre kare kadardır(7).

Fotoğraf 7: Sarıveliler Genel Görünüm

4.1. Sarıvelilerin Tarihçesi

Sarıveliler’deki dağlar ve tepelerdeki birçok tarihi kalıntı, bölgenin tarih öncelerine uzanan birçok medeniyete ev sahipliği yaptığını göstermekte, Tepe diye adlandırılan dağın doruğundaki kilisesinin bulunduğu geniş düzlük, Kale Mevkii, Uğurlu Köristanı, Göktepe Köristanı, Çukurbağ Kalesi, geçmişten günümüze kadar çeşitli medeniyetlere ait izler taşımaktadır. Tarih öncesinde Hititler’in, sonrasında Romalılar’ın yaşantılarına dair

kalıntılar yer almaktadır. Tarihi kalıntılar, Sarıveliler ve çevresinde, Hititler'in (M.Ö 1000), Romalılar'ın (M.S 103), Bizanslılar'ın ve Selçuklular'ın (M.S 1115), Karamanoğulları'nın (M.S 1213-1228) ve Osmanlılar'ın yaşadığını göstermektedir. Son döneme bakıldığında, Başdere Havzası'ndaki en büyük yerleşme ve İlçe merkezi olan Sarıveliler'in eski ismi ile Başdere'nin, 1967'ye kadar Ermenek'e bağlı büyük bir köy, 1967'den sonra kasaba ve 1990'dan itibaren Karaman iline bağlı bir ilçe olduğu görülmektedir. Eski adı Fariske olan ve Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde adı geçen Göktepe ise 1957 yılında belediye olmuştur(9)

Sarıveliler'e çok yakın, batısındaki "TEPE" diye adlandırılmış olan dağın doğusunda mezarlar, kaleler ve su yatakları vardır. Bu yüzden Taşeli Yöresi 'nin tarih öncesi ve tarih sonrası yaşadığını kanıtlayan izlere sahiptir. Her yörede işlenmiş toprak parçaları, oyma taşlar görülür. Turanşa yaylasındaki öbek öbek çakıl yığınları, bir avuç toprağın dağ tepelerine kadar ekildiğine ve işlendiğine bir örnektir. Tepe diye ad verilmiş dağın doruğundaki yer altı kilisesi bulunan çevre geniş düzlüktür. Kale, Kabalak ve dajha pek çok yöremiz zamanında hem ekilmiş, hem de büyük şehirler kurularak oralara kadar uygarlık çıkarılmıştır(7).

İlçenin çevresinde bulunan tarihi kalıntılar ile Göktepe ve Uğurlu Körüstanlarındaki kabartmalar ve kaya mezarlarının incelenmesinden M.Ö. 2000 li yıllarda yerleşim yeri olarak kurulduğu tahmin edilmektedir. Karamanoğlu Beyliği zamanında Ermenek'e bağlı bir yerleşim yeri olmuştur ve Avşar Türkmenleri bu bölgeye yerleşmiştir. Selçuklu Sultanlarından Alaaddin Keykubat'ın Alanya'nın fethi sırasında Erenler Dağında ve Civandere köyümüzdeki At Meydanı mevkiinde konakladıkları rivayet olunmaktadır. Osmanlı Devleti zamanında Ermenek'e bağlı bir yerleşim yeri olarak kalan ilçe, Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren 1967 yılına kadar köy statüsünde olup, 1967 yılında Turcalar ve K. Karapınar köyleri ile Sarıveliler köyünün birleşmesi ile kasaba olmuş, 27 Mayıs 1990 tarihinde ise 3644 sayılı yasa ile İlçe olmuş, 30 Ağustos 1991 tarihinde İlçe Kaymakamının göreve başlaması ile İlçelik statüsüne kavuşmuştur. 2009 yılında yapılan yerel referandum ile Ortaköy ve Adiller Köyleri de İlçeye bağlanarak mahalle statüsüne kavuşmuştur(8).

Fotoğraf 8:Sarıveliler

4.1.1. Sarıveliler Kalesi:

Sarıveliler ilçesi ve çevresi halkının “TEPE” diye ad koyduğu Sarıveliler Kalesi “Kilikya ve İsaürüen isimli kitapta, Kitabın yazarı Friedrich Hild ve Hans Gerd Helen Kemper şöyle der: “Sarıveliler Kalesi Sarıvelilerin batısında 160 metre yukarısındadır. Temelinde kayalık, sarnıç, oyuntu ve zirvesinde de Kilise yıkıntıları vardır. Bizansın ilk zamanlarından kalmadır. Kilise erken bizansın izlerini taşır.”

Sarıveliler Kalesi iki vadi arasında yer alır. Güney ve batı yönünde bir gemiye benzeyen uzantısı vardır ve deniz seviyesinden 1600 metre yüksekliktedir. Daoğu batı uzantısı 4 kilometre kadardır. Tepenin üzerindeki arazinin %55’ i ekilidir. Yaklaşık 8000 metrekare alanı vardır. Bizansın ilk zamanlarından kalan bu kilisenin etrafında yer altı ve yer üstü şehirleri ile kayadan oyma mezarların bulunduğunu yöre halka geniş yıllara dayanarak söylemektedirler. 1940lı yıllara kadar doğanın acımasız harap etmesine rağmen kilisenin duvarları, içindeki renkler, çevresinde ki, yapılar yer yer durmaktadır. Kalenin doğu cephesinde oyuntular hala mevcuttur(7).

4.2.2. Ulu Cami

Ortak mezarlığın tam ortasındadır ve kemerlidir. İkinci katının dörtte üçü çekme ve ahşaptır. Cami, Selçuklu ve Karamanoğulları stilinde dikdörtgen biçimde yapılmıştır. Ermenek’teki ulu caminin bir benzeridir. Yedi defa tamir yapıldığı bir çok kişi tarafından doğrulanmaktadır. 2000 kişinin namaz kılabilceği büyüklükte bir cami olup 95x165

metrekaredir. Taş duvarın eni 110 cm'dir. Kapısında yazılı kitabeye göre günümüzden 365 yıl önce tamir edildiği anlaşılmaktadır(7).

Fotoğraf 9: Sarıveliler Tarihi Kalıntılar

4.2.3. Küçük Karapınar Mahallesi

Bu köy Başdere'de çok önceleri kurulmuştur. Mevlana ve Şems-i Tebrizi'nin yıllar önce Konyaya gelişleri gibi yüzlerce yıl önce Orta Asya'dan, Horosan'dan Ahmet Yesevi'nin talebesi olarak bilinen Büyük Yusuf Efendi Başdere'ye gelmiştir. Yusuf efendinin yanında gelen büyük bilgin "Şih Efendi" Alanya 2da kendi adını alan Şih Köyü'ne gitmiş ve o bölgeyi aydınlatmıştır. Büyük Yusuf Efendi ve Sarıveliler'de Küçük Karapınar Mahallesine Vakıf olan Gedikbaşı'ndaki Taşlı Koyağa 25 odalı medrese yaptırmıştır. Küçük Karapınar Köyünün kuruluşu 5-6 yüzyıl öncesine ulaşır. Sonradan Dişsizoğlu, Çolak Kerim, Halilgil, Haşımlar, Eresiller Sülalesi çoğalmıştır.

1967 yılında belediyeye katıldığından köy iken mahalle olmuştur(7).

4.2.4. Turcalar Mahallesi

Orta Asya'dan çıktıktan sonra Başdereye gelen Zeyneller Sülalesi, bugünkü Turcalar çevresine yerleşmişleridir. Başlarında bulunan Durali adlı beyden Turcallar adını aldığı söylenmektedir. Sonradan, Karaosmanlar, hacılar, Serçeler, Perişenler, Sülalaeleri çoğalmış olup bunlardan da Kızılcakışla Köyü(Ortaköy), Cele Deresi(Civandere) köyleri meydana gelmiştir. Yerleşim tarihi 5-6 yüzyıl öncesine ulaşırÇünkü selçuklu ordusu Alanya'yı almak için Konyadan Hareket ederek Başdere'de Konaklamış, bu nedenlerden dolayı Tuncalar'dan ayrılan köy "Kızılcakışla köyü" adını almıştır. Alanya'nın alınış tarihi 1221'dir. Tuncalar Köyü 1967 yılında belediyeye katıldığından mahalle olmuştur(7).

Fotoğraf 10: Sarıvelilerden bir kaç kare

Yapılan bir çok değişik açıklama vardır sarıveliler hakkında bunlardan bir başkasıda; Sarıveliler ismini vaktiyle bölgedeki cemaatin başında bulunan sarışın bir “Velizat”tan alır. Sarıveliler’deki mahalleler adlarını yine bu veli zatın yanında bulunan Gökçe Yahşi ve Varsak Beyler’den alır. Sarıveliler’in kuruluş tarihine ilişkin çok net bilgiler olmamakla birlikte ilçedeki Hacı Salih Cami’den ferman ve seyahatnamelerden kuruluşunun yaklaşık 700 yıl öncelerine uzandığı anlaşılıyor. Ancak şu da biliniyor ki; Sarıveliler sınırları içindeki dağlar ve tepelerdeki bir çok tarihi kalıntı eser tarih öncelerine uzanan bir çok medeniyete ev sahipliği yaptığını göstermektedir. Tarih öncesinde Hititler’in sonrasında Romalılar’ın yaşantılarına dair kalıntılar yer almaktadır.

Son döneme bakıldığında ise Sarıveliler 1967’ ye kadar Ermenek’e bağlı büyük bir köy 1967’ den sonra kasaba ve 1990’ dan itibaren Karaman İli’ne bağlı bir ilçe olduğu görülmektedir.

Osmanlılar döneminde üç adet medrese kurulduğu Arabistan’dan bile talebe geldiği söylenegelmektedir. Ancak bu medreselere ait bir kalıntı yoktur. Sarıveliler’in ilk kuruluşu ve yerleşim yeri oluşu hakkında elimizde kesin bir bilgi olmamakla beraber İlçenin Romalılar devrinde ilk yerleşim yeri olarak kurulmuş olabileceği tahmin edilmektedir. Ancak Sarıveliler’in çevresinde bulunan tarihi kalıntılar ile Göktepe ve Uğurlu Köristanlarındaki kabartmalar ve kaya mezarlarının incelenmesinden M.Ö. 2000 li yıllarda yerleşim yeri olarak kurulduğu tahmin edilmektedir. Karamanoğlu Beyliği zamanında Ermenek’e bağlı bir yerleşim yeri olmuştur. Selçuklu Sultanlarından Aladdin Keykubat’ın

Alanya'nın fethi sırasında Erenler Dağında ve Civandere köyümüzdeki At Meydanı mevkiinde konakladıkları rivayet olunmaktadır.

Osmanlı Devleti zamanında Ermenek'e bağlı bir yerleşim yeri olarak kalan ilçemiz Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren 1967 yılına kadar köy statüsünde olup 1967 yılında Turcalar ve K.Karapınar köyleri ile Sanveliler köyünün birleşmesi ile kasaba olmuş 27 Mayıs 1990 tarihinde ise 3644 sayılı yasa ile İlçe olmuş 30 Ağustos 1991 tarihinde İlçe Kaymakamının göreve başlaması ile İlçelik statüsüne kavuşmuştur(10).

4.3. Sarıveliler'in İklim Yapısı ve Bitki Örtüsü

İlçenin tamamında karasal iklim hakimdir. Yazları oldukça sıcak ve kurak, kışları ise sert ve kar yağışlıdır. Kış aylarında bol kar yağışı olduğundan dolayı bol miktarda su kaynakları vardır. İklimine dayalı olarak İlçe genelinde geniş orman arazileri bulunmakta olup, yine yaz aylarında İklimine dayalı olarak Alanya, Gazipaşa, Anamur ilçelerinden aşiretler ilçe sınırları içerisinde bulunan Barcın Yaylasına yaylaya çıkmaktadır(8).

Sarıveliler İlçesinde, Karaman ilinin batı ve güneyinde, yüksek kesimlerindeki karasal iklim yapısına rağmen, Orta Toros Dağları'nın Göksu ve kolları tarafından derin bir şekilde yarıldığı vadi tabanlarında, yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçen Akdeniz İklim özellikleri de görülmektedir. Yağış genellikle kış ve ilkbahar aylarında, yağmur ve kar şeklindedir. Mevcut orman alanlarında meşe, çam, köknar, sedir ve ardıç ağaçları bulunmakta, kısmen Akdeniz iklimine özgü maki grupları da görülmektedir. İklimine ve bitki örtüsüne bağlı olarak ilk bahar ve yaz aylarında Alanya, Gazipaşa ve Anamur ilçelerinden halen göçebe hayat süren yörükler, bölgede bulunan yaylalara gelip yaşamakta, sonbaharın geç vakitlerine kadar buralarda kalmaktadırlar (9).

Fotoğraf 11: Sarıvelilerde Kış

4.4. Demografik Yapısı

İlçenin 2010 yılı nüfus sayımına göre merkezde 5733, kasaba ve köyler ile birlikte **13.286 dır**. Erkek nüfus sayısı 6759, kadın nüfus sayısı 6527 dir. İlçe 343 km² alana sahiptir. Nüfus artış hızı ise İlçe merkezinde %25,07, köylerde ise %22,85 olup, ilçe genelinde ise %23,54 dür. Karışık kökenli nüfus bulunmamakta, tamamı Türkçe konuşmaktadır. Nüfus yoğunluğu bakımından, il içerisinde en yoğun nüfus bulunduran ilçedir. Nüfus artış hızı yüksek ve genç nüfusa sahiptir. Nüfusun % 50'si 21 yaşın altındadır(8)

Sarıveliler ilçesi nüfusu 2010 yılı itibariyle 13.286 olup, Karaman nüfusunun %5,71'ini oluşturmaktadır. Toplam nüfusun %57'si kırsal alanda, %43'ü ilçe merkezinde yaşamaktadır. İlçe nüfusunun 2023 yılında %1,2 gibi küçük bir oranda azalışı beklenmektedir. Ancak kırsal nüfusta büyük bir azalma olacağı ve kırsal nüfusun toplam nüfusa oranının %32,76'ya düşeceği varsayılmaktadır. Bu durum, kırsal alandan ilçe merkezine doğru artan oranda bir göç durumunun olduğunu göstermektedir. İlçe nüfusunun %61,66'sı aktif nüfus olarak nitelendirilen 15-64 yaş grubunda yer almaktadır. Bu oran, Karaman (%65,45)ve Türkiye(%65,74) oranlarından düşüktür. Nüfusun %25,59'u 0-14 yaş grubunda, %12,75'i ise 65 yaş üstü grubundadır. 65 yaş üstü grubun oranı, Karaman ve Türkiye oranlarından oldukça yüksektir. 2023 yılında 15-64 yaş grubu oranında değişme beklenmezken, 0-14 yaş grubunda düşük oranda bir artış, 65 yaş üstü oranda ise azalış olacağı varsayılmaktadır. İlçeden Konya, Karaman illerine özellikle eğitim amaçlı, Akdeniz bölgesine ise çalışma amaçlı geçici ve sürekli göç yaşanmaktadır. Emekli olup ilçeye yerleşen kişilerde bulunmaktadır(11).

2010 yılı nüfus verilerine göre köy, kasaba ve ilçe merkezinin toplam nüfusu 13.286 olup, Sarıveliler ilçe merkezinin nüfusu 5.733, toplam belde ve köylerle birlikte ilçe nüfusu ise 13.286 dir. Havzada iş imkanları kısıtlı olduğundan, yerel halkın büyük bir kısmı tarım, inşaat ve turizm sektörlerinde çalışmak üzere Konya, İzmir ve Antalya illerine göç etmiştir. 1990 yılından sonra özellikle tekstil sektöründe çalışmak üzere İstanbul iline göçler yaşanmıştır(9)

4.5. Ekonomik yapısı

4.5.1) Tarım: Bölgenin %17,54'ü (6.018 ha.) tarım arazileridir. Bunun %77'si (4.646,20 ha.) ise işlenen tarım arazileridir. Sarıveliler' de ortalama tarım işletme büyüklüğü 2 ha.'dır. Araziler eğimli ve deniz seviyesinden oldukça

yüksek olduğundan, tahıl ve sebze üretimi sınırlı ölçüde yapılabilmektedir. Tarımın olumsuz etkilendiği bir başka faktör de arazilerin miras yoluyla bölünmesidir. Son yıllarda gerçekleştirilen kadaströ çalışmalarıyla tarım işletmeleri iyiden iyiye küçülmüştür. Buna karşın son yıllarda meyvecilik konusunda büyük gelişmeler yaşanmış, bu gelişmeler hem insanların ekonomilerine, hem de bölgenin sosyo-kültürel ve fiziki yapısına yansımaya başlamıştır. Bilhassa kiraz üretimi Sarıveliler, Adiller, Çevrekavak ve Uğurlu'da yaygınlaşmış, ailelerin gelirlerine olumlu katkılar sağlar olmuştur(Web 2). İlçede toplam işlenen arazi 8.732,5 ha olup, bu alanın %60,73'ü tarla arazisi, %4,01'i nadas alanı, %2,48'i bağ alanı, %32,78'i meyve alanıdır. İlçenin arazi yapısından dolayı tarla arazileri için ayrılan alan, Karaman ve Türkiye işlenen alan oranlarından düşüktür. İlçedeki bağ alanları, Karaman bağ alanlarının %4,75'i, Göller Havzası bağ alanlarının ise %2,63'ünü oluşturmaktadır. İlçedeki toplam arazilerin çoğu (%84,00)kuru arazi niteliğindedir. Barajın tamamlandığı zaman sulanan alanlar artacaktır. Diğer yandan temiz bir toprak ekilmemesi dolayısıyla dinlenmiş bir alan var(11).

Fotoğraf 12: Sarıvelilerde Tarım

4.5.2) Hayvancılık: Sarıveliler' de 8.615 adet fenni kovan, 315 adet kütük kovan olmak üzere toplam 8.930 arı kovani bulunmakta, yıllık 84 ton bal üretimi yapılmaktadır. Havza genelinde 1.377 büyükbaş hayvan ile 6.250 küçükbaş hayvan bulunmaktadır. Toplam kümes hayvanı sayısı ise 4.600 dır. Bölgedeki yıllık süt üretimi 1.500 ton olup, üretilen süt Ermenek ilçesindeki özel işletmeciler tarafından toplanarak değerlendirilmektedir(Web 2). Karaman ili

Sarıveliler ilçesi toplam çayır-mera ve ormanlık arazisinin %70,79'unu çayır-mera arazisi, %29,21'ini de ormanlık arazi oluşturmaktadır. İlçenin çayır-mera arazisi Karaman ili çayır mera arazisinin %1,89'unu, TR52 bölgesinin %0,52'sini ve Göller Havzası'nın ise %4,36'sını oluşturmaktadır. Sarıveliler ilçesinin toplam ormanlık arazisi ise toplam Karaman ilinin ormanlık arazisinin %8,27'sini, TR52 bölgesinin %1,90'ını ve Göller Havzası'nın ise %2,73'ünü oluşturmaktadır. Sarıveliler ilçesi Karaman ilinin önemli oranda ormanlık arazisini oluşturması bakımından önemlidir. Sarıveliler ilçesinde önemli bir yem bitkisi ekim alanı mevcut değildir. İlçenin toplam 1.850 da'lık alanında yem bitkisi ekilişi yapılmakta olup bunun %46,69'unda Yonca, %13,89'unda Fiğ ve %39,62'sinde ise diğer yem bitkileri üretilmektedir. İlçede yem bitkileri alanının çok düşük olmasına karşın Karaman ilinin toplam yonca üretim alanının %3,89'unu karşılamaktadır. Bu oran TR52 bölgesi için %0,42, Göller Havzası için ise %5,30 olarak belirlenmiştir. Sarıveliler ilçesi Karaman ili yem bitkileri ekim alanının %1,37'sine, TR52 bölgesi yem bitkileri ekim alanının %0,38'ine ve Göller Havzası yem bitkileri ekim alanının ise %2,75'ine denk gelmektedir. İlçede hayvancılık faaliyeti düşük seviyededir. İlçenin toplam 2010 yılı itibari ile 2.392 adet büyükbaş hayvan mevcudu olup 2.293 adedi kültür melezi sığırlar, 298 adedi ise yerli sığırlardır. İlçe genelinde sığır sayısı yıllar bazında bakıldığında rakamsal olarak çok fazla değişiklik olmadığı görülebilir. Sarıveliler ilçesi Karaman'daki büyükbaş hayvan varlığı açısından bakıldığında Karaman ilindeki toplam büyükbaş hayvanların %6,76'sını, TR52 bölgesindeki büyükbaş hayvan varlığının %0,52'sini, Göller Havzası büyükbaş hayvan varlığının ise %2,01'ini oluşturduğu görülebilir. İlçedeki büyükbaş hayvan sayısında rakamsal bazda olduğu gibi yıllar itibari ile oransal bazda çok büyük değişimler yoktur(11).

4.5.3) Ticaret: İlçemizde 347 Vergi Mükellefi, 281 Esnaf ve Sanatkarlar Odası'nda kayıtlı faal esnaf, 600 Aktif çiftçi ve Bağ-Kurlu, 321 aktif SSK' lı, 323 memur, 52 Ticaret Siciline kayıtlı esnaf, 821 aile çocuk-eğitim yardımı alan ve 3732 emekli ve yaşlılık aylığı alan vatandaşımız bulunmaktadır. Cuma günleri ilçe merkezinde pazar kurulmaktadır. Resmi kurumların ve yerel halkın bankacılık işlemleri 06.06.2011 tarihinde açılan Halk Bankası şubesi tarafından görülmektedir. Bölgede sanayi tesisi olmayıp, küçük çaplı demircilik ve marangoz atölyeleri mevcuttur(9).

Fotoğraf 13: Sarıvelilerde Yayla Yaşamı

4.6. Sosyal ve Teknik Altyapı

4.6.1) Eğitim: Sarıveliler’de 80. Yıl Cumhuriyet İ.Ö.Okulu, Ahmet Tufan ŞENTÜRT ilköğretim okulu, Turcalar İlköğretim okulu, Şehit Öğretmen Ali YILDIZ İlköğretim Okulu, Ortaköy İlköğretim ve Yunus Emre Lisesi hizmet vermekte olup, Bu okullarda 950 ilköğretim öğrencisi, 185 ortaöğretim öğrencisi yer almaktadır(Web,2). Sarıveliler İlçesi, temel eğitim açısından %94.35 lük bir okuryazar oranına sahiptir. Okuma yazma bilmeyenlerin oranı %5.65’lik dilimi içermektedir. Okuma yazma bilen fakat hiç okula gitmeyen kesim %19.92 gibi önemli bir orandadır. Burada okuma yazma seferberliği kapsamında açılan yaygın eğitim kurslarının başarısı yüksektir. Okuma yazma bilmeyen kesim ise ağırlıklı olarak 65 yaş ve üstünü kapsamaktadır. Okula giden nüfusunun büyük bir çoğunluğu ilkokul ve ilköğretim mezunudur. Sarıveliler ilçesinde nüfusun %10.57’sinin ortaöğretime devam ettiği görülmektedir. Fakat ilköğretimden ortaöğretime geçiş süreci nüfusun %17.37’sine tekabül etmektedir. Üniversite eğitimine gelince sadece %3.03’lük kısım üniversite eğitimine devam etmektedir. Sarıveliler ilçesinde ilköğretimde 13, ortaöğretimde ise 3 okul mevcuttur. İlçe, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı açısından ilköğretimde 22,8 öğrenci ile Türkiye, Karaman ve TR 52 bölge ortalaması seviyesine yakındır. Orta öğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı bakımından ise, 118,7 öğrenci ile Türkiye, Karaman ve TR 52

bölge ortalamasının oldukça üzerindedir. Sarıveliler ilçesinde 3 adet orta öğretim kurumu olmasına rağmen 1 adet kurumda eğitim faaliyeti aktif olarak devam etmektedir. İlk ve ortaöğretimde bu oranların hem fiziki açıdan hem de eğitimci personel sayısı açısından ele alınarak ivedilikle bölge standartlarına ulaşmasını temin etmek gerekmektedir. Özellikle ortaöğretimde önemli ölçüde öğretmen ihtiyacı bulunmaktadır. Sarıveliler ilçesinde ortaöğretim düzeyinde herhangi bir meslek okulu bulunmamaktadır. Ayrıca ilçede bir yükseköğretim kurumu da bulunmamaktadır (11).

4.6.2) Sağlık: Sarıveliler ilçe merkezinde Sarıveliler Devlet Hastanesi ile Eski sağlık ocağında aile hekimliği hizmet vermektedir. Hastanemizde ve sağlık ocağında 7 Doktor, 1 Dis Doktoru, 7 Hemşire, 12 sağlık Memuru, 4 ebe, 1 memur ve 6 hizmetli hizmet vermektedir. Yine hastanemizin 2 adet ambulans bulunmaktadır.

4.6.3) Sosyal güvenlik: İlçemizde 600 kişi Bağ-kur sigortalı, 321 kişi S.S.K. sigortalısı, 323 memur, 3732 kişi tüm Sosyal Güvenlik Kurumlarından emeklidir.

4.6.4) Kültür: Sarıveliler' de yerel kültür, kendine has örf, adet ve gelenekleriyle, Anadolu kültürünün farklı renklerini yansıtmaktadır. Düğünleri, bayramları, hasat mevsiminde imece usulü paylaşımları ve yaylalarındaki yörük ve göçebe kültürü ile farklı güzellikler sergilemektedir. Sarıveliler ilçesinde 1991 yılından 2000 yılına kadar her yıl bal festivalleri düzenlenmiştir. Gelecek yıllarda yine bal festivali düzenlenmesi programlanmaktadır.

4.6.5) Yerleşim – Altyapı: Sarıveliler ilçe merkezinde ticaret akslarında kanalizasyon sistemi tesis edilmiştir. İlçemizin tüm kanalizasyon sisteminin yapımı ile ilgili çalışmalar devam etmekte olup, finansmanının %70 İller Bankası tarafından %30 bölümü ise belediyemiz tarafından karşılanacaktır . Bölgemizdeki bütün yerleşimlerin, tamamının elektrik, telefon ve kapalı devre içme suyu şebekesi mevcuttur. İlçemizde organik ve dağınık yerleşme dokusu hakimdir. Bu yapı da teknik altyapı hizmetlerinin tesis edilmesini güçleştirmektedir.

4.6.6) Ulaştırma: Sarıveliler – Taşkent, Sarıveliler – Ermenek, Sarıveliler – Alanya yolları karayolları ağında bulunan yollardır. Karayolları ağındaki yolların tamamı asfalttır. Sarıveliler' in köy yollarının %70 asfalttır

4.6.7) Haberleşme: İlçe merkezi, kasaba ve tüm köylerde telefon şebekesi bulunmaktadır. 6 adet santralde 2.937 hattın 2.654 tanesi doludur. Sarıveliler ilçe merkezinde Sarıveliler ilçe merkezinde Turkcell, Vodofone ve Avea cep telefonu op. Hizmet vermektedir. Mektup, koli, APS ve havale gibi posta hizmetleri haftada üç gün Ermenek ilçesine, üç gün ise köylere posta seferleri yapılmak suretiyle sağlanmaktadır. Yine haftada bir gün Yurtiçi kargo hizmet ilçemize gelmektedir.

4.6.8) Enerji: Sarıveliler ilçe merkezi, kasaba ve köylerin tamamında elektrik olup, özellikle kış mevsiminde meydana gelen arızalar havza genelinde zaman zaman sıkıntılara sebep olmaktadır. Sarıveliler’de 1267 elektrik abonesi bulunmaktadır (9).

4.7. Turizm:

Sarıveliler Turizm Envanteri Tablosu

Varlık Adı	Varlık Türü	Varlık Yeri
Sit Alanları		
Kızılcukur Mevkii Örenyeri (II.Derece Arkeolojik Sit)	Arkeolojik sit	Sarıveliler
Yeşildirek Mağarası	Sit Alanı	Sarıveliler
Tarihi Yapılar		
Ulu Cami	Cami	Sarıveliler
Hacı Salih Cami	Cami	Sarıveliler
Tabiat Alanları		
Barçın Yaylası	Yayla	Sarıveliler
Köristan Mesire Yeri	Mesire	Sarıveliler
Tarihi Şahsiyetler		
-	-	-
Yöresel Değerler		
Bal Festivali	Festival	Sarıveliler
Çiçek Hasat Şenlikleri	Festival	Sarıveliler
Göktepe Büğlü Baba Sultan Kültür, Turizm Şenlikleri ve Ceviz Ürünleri Festivali	Festival	Sarıveliler

Fotoğraf 14: Sarıvelilerde Tarihi bir Camii

Sarıveliler İlçesi Swot Analizi

Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar	Fırsatlar	Tehditler
1.Doğal yapı			
Alanya'ya yakın olması	Alanya yolunun çok engebeli olması		
Akarsuların, tabii kaynakların ve Kanyonların varlığı			
Bozulmamış alanların ve ormanların varlığı	Meyilli, taşlı arazi		
Karasal iklim bölgesinde yer almasına rağmen Akdeniz iklim özelliklerinin yaşanması			Ermenek barajına bağlı iklim değişikliği
2.Demografik Yapı			
	Mecburi hizmet kapsamında yer almasından dolayı memurların zamanı dolunca ilçeyi terk etmesi		
Genç Nüfusun olması	Genç nüfusun eğitimi olmaması		
	Katılımcılığın az olması		
	Dış göçün olması		
	Özürli vatandaş sayısının fazla olması	Özürülere yönelik tesisin yapılacak olması	
GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
3.3.TURİZM			
Alanya'ya yakın	İl merkezine uzaklığı	Yeni Alanya yolunun	

olması	ve ulaşım zorluğu	yapılacak olması	
	İlçede altyapının zayıf olması		Belediye kaynaklarının yetersiz olması
Turizm (kış, tarih, yayla) için elverişli yapının olması	Turizm için yeterli tesislerin bulunmaması	Kayak merkezlerinin kurulması	Ulaşımın yeterli seviyede olmaması
Akdeniz iklimi ve iç anadolu ikliminin birlikte yaşanması	Ulaşım yollarının geniş olmaması	Mesire alanları için mevcut alanların varlığı	Hizmet finansmanlarının kısıp hizmetlerin geciktirilmesi
Ziyaretçiler için huzurlu ve sorunsuz bir ortam olması	Turizmde istihdam edilenlerin emek-yoğun çalışmaları, mevsimlik olması ve gelirlerinin düşük olması	Sarıveliler yolunun ulaşımına açılması	Tarihi bölgelerin ve dokuların korumaya alınmaması
Çeşitli medeniyetleri barındırmış bir coğrafyaya sahip olması	Gerekli Tanıtım ve Reklamların yapılmaması		Kaçak kazıların yapılıyor olması
Çok sayıda tarihi kalıntıya ev sahipliği yapıyor olması	Eğitim düzeyinin düşük olması		Konaklama sorununun bulunması
Güneş enerjisi açısından yüksek potansiyele sahip olması	Tarım konusunda çiftçilerin yeterli desteği alamamaları	Elektrik santrallerinin yapılması	
Dağlarda sağlık açısından yararlı bitkilerin bulunması	Pazarlamanın zayıf olması		
	Gelirin yok denecek kadar az olması ve sermaye birikiminin olmaması		
	Kamu Kurumlarda istihdam açığının olmasından dolayı halka yeterli düzeyde hizmet sunulmaması		
	Konut sıkıntısının olması ve ilçede görev yapan memurların ilçede kalmak istememesi		
	Halkın vakit geçirebileceği sosyal tesislerin bulunmaması		

Sarıveliler doğal güzellikleri ile Hadim, Taşkent, Başyayla ve Ermenek ile beraber entegre bir alternatif turizm bölgesi özelliği taşımaktadır. Özellikle Alanya üzerinden sahil turizmi ile entegre edilmesine yönelik projeler desteklenmelidir(11).

4.8. Sarıveliler Köyünde Yaşamış Bilinir kişi ve Evliyalar

4.8.1) Aksakal Ümmi Sinan Hazretleri

Aksakal Ümmi Sinan Hazretlerinin doğum ve ölüm tarihleri kesin olarak belli değildir. Diğer bir araştırmaya göre ise; Ümmi Sinan'ın tahmini olarak 1560'lı yıllarda doğduğu ve 1657 yılında ahirete intikal etmiş olabileceği nakledilmektedir(Ertaş, 2011). Pir Seyyid Hasan Hüsameddin Uşşaki'nin maneviyatta yolunu aldığı büyük evliyalardan biri de Pir Ümmi Sinan'dır. Şiirlerinde Nizam Oğlu mahlasını kullanan şair, Halveti Tarikatı'nın Sinaniyye Şubesini kuran ünlü mutasavvıf İbrahim Ümmi Sinan hazretlerinin baş halifesi'dir. Alim bir zat olan Ümmi Sinan gördüğü bir rüya üzerine Ümmi lakabını almıştır. Aslen Bursa'lı olduğu rivayet edilir. İstanbul'da Eyyüb Sultan (r.a.) Camii yöresinde Oluklu Bayır denilen yerde, halifelerinden Nasuh Efendi tarafından yaptırılan Dergah'ında yatmaktadır(12).

Anasından aksakallı doğduğu, erişmiş bir kişi olduğu bilinir. Aksakal anasından doğar doğmaz koşarak beşiğin arkasına saklanır. “Ana bana bir giyecek verir misin der. Anası tarafından giysileri verilir. Gün geçtikçe Aksakal büyür aksakallı doğduğu için anası evden dışarı bırakmaz. Günlerden bir gün anası hamur yoğurur. Yufka ekmek yapmaya başlar. Oğlu Aksakal da anasının eylediği yufka ekmeği pişirir. Bir ara sacın üzerindeki yufka (ince) ekmek yanmaya başlar. Çünkü Aksakal bir süre ekmeği çevirmemiştir. Anası: “Oğlum ekmeği niçin yaktın?” diye elindeki oklavayı uyarı niteliğinde oğluna vurunca; Oğlu Aksakal: “Ana sırtında odun yüklü bir katır Çindiri Dağı'nın uçurumundan geçerken katırın bir ayağı çırpı. Katır uçuruma nerede ise yuvarlanacaktı. Tam bu an katırın sahibi kimsesiz kadın “Yetiş Aksakal Efendim” dedi. Ben de "katırın ayağının altına omzumu tuttum. Katır düşmekten kurtuldu” der. Ve katırın çırpın ayağındaki nal çakılı çivilerin (mih) yaraladığı izleri anasına gösterir. Aksakal'ın bu yaralı omzunu gören anası oğlunun erişmiş-evliya bir kişi olduğunu anlar. Yöre halkı böyle söyler. Cuma günleri ziyaret edilir. “Yetiş Ak Sakal Efendim” diye dua edilince istenilen dileğin yerine geleceğine kesin inanılır. Ziyarete gelenlere orada kesilen kurban etinden etli “AKSAKAL PİLAVI” yedirilir(8).

Türbesi Cuma günleri Ziyaret edilir ve “Yetiş Aksakal Efendim”denince istenilen dileğin yerine geleceğine kesin inanılır. Küsler Burada barışır, Gençler yaşlılar yakım yakarlar. Kalpten dilekler dilenir. Üzüntüye burada yer yoktur burası ümit kapılarının açık olduğu bir yerdir. Çünkü halkın bir başka anlatışına göre de Şems-i Tbrizi gibi Orta Asya' dan

gelen erenlerden, evliyalardan biridir. Akmet Yesevinin gönderdiği peygamber soyundan Seyyit Sinan immidir(7).

Aksakal'ın, kaymakamın evi ile sağlık ocağının kuzeyinde bulunan evinin öreni ile bulgur dövülen taş dibeği ve tokmağı günümüze kadar gelmiştir. Evinin kalıntısı duvar taşları hala durur(13).

4.8.2) Büyük Hacı Yusuf Efendi

Büyük Hacı Yusuf Efendi, kardeşi Hasan Efendi, arkadaşı Şih efendi, Mevlana'nın babası veya Şns-i Tebrizi gibi Buhara'dan Mekke'ye , Mekke'den de Küçük Karapınar Köyü'ne yerleşir. Horosan Kadısının kızı ile evlenir. Üç kız evladı vardır. Yusuf efendi Karapınar'ın Gedik başında ki Taşlıkoya'ğa bir medrese, Sarıveriler merkezindeki vakıf yerinede bir medrese ve Emrullah Durak'ın evinin olduğu yerede bir medrese yaptırır(7).

4.8.3) Fakih Efendi

Dört oğlu vardır. Büyük oğlu Süleyman'ın mezartaşı caminin güneyini çevreleyen duvarın içindedir. Fakih efendinin ikinci oğlu İbrahim Efendidir. Oğulları Hüseyin ile Ali Hocadır. Hüseyin Hoca'nın oğlu ise 1889 yılında Küçük Karapınar Köyü'nde doğan, 1946'da aynı yerde ölen, İmam Mehmet Alüftekindir. Halkı aydınlatabilmek adına evlendikten sonra da imamlığa devam etmiş, o dönemde dini yanlış yorumlayan ve noksan bilenlere Kur'an daki gerçekleri zamanımızdan 100 yıl önce anlatınca gerici düşüncede olanlar, imama"ğavur imam" lakabını takmışlardır. İmam yeri gelince oyun oynamış, yeri gelince müzik dinlemiş, vakti gelince namazını kıldırılmış, hutbede gereken konuşmayı yapmıştır. Arapça'yı tercüme eden ilk bilgili din adamıdır(7).

4.8.4) Ahmet Efendi(Atalay)

Hacı Mustafa'nın küçük oğlu Ahmet Efendi, Konya'da Çelikzade ile Mehmet Vehbi gibi alimlerde okumuştur. Ummumi harpte, Bükreş'te savaşa katılmış sonra da İstanbul'da Süreyya Paşa'nın yanında katiplik yapmıştır. İstanbulun işgalinde Anadolu'ya gizlice silah kaçırılmasına yardımcı olmuştur(7).

4.8.5) Kurra Efendi Camiisi ve Medresesi

Kurra efendi'nin doğum ve ölüm tarihleri bilinmiyor. Sarıveliler'deki medresenin ve "Kurra Efendi CAMiSi"nin kurucusu ve hocası olduğu bilinir. Kurra kelimesi Kur'an'la ilgili bütün bilgileri en iyi bilen, kuran'ı usulünce makamlarına uygun en güzel okuyan, tertipli ve düzenli anlamına gelmektedir. Kurra Efendi "KURRA"sözünün bütün anlamlarını iyi bildiği ve aynısını uyguladığı içindir ki hocası Büyük Hacı Yusuf Efendi öğrencisine Kurra Efendi adını koymuştur(7).

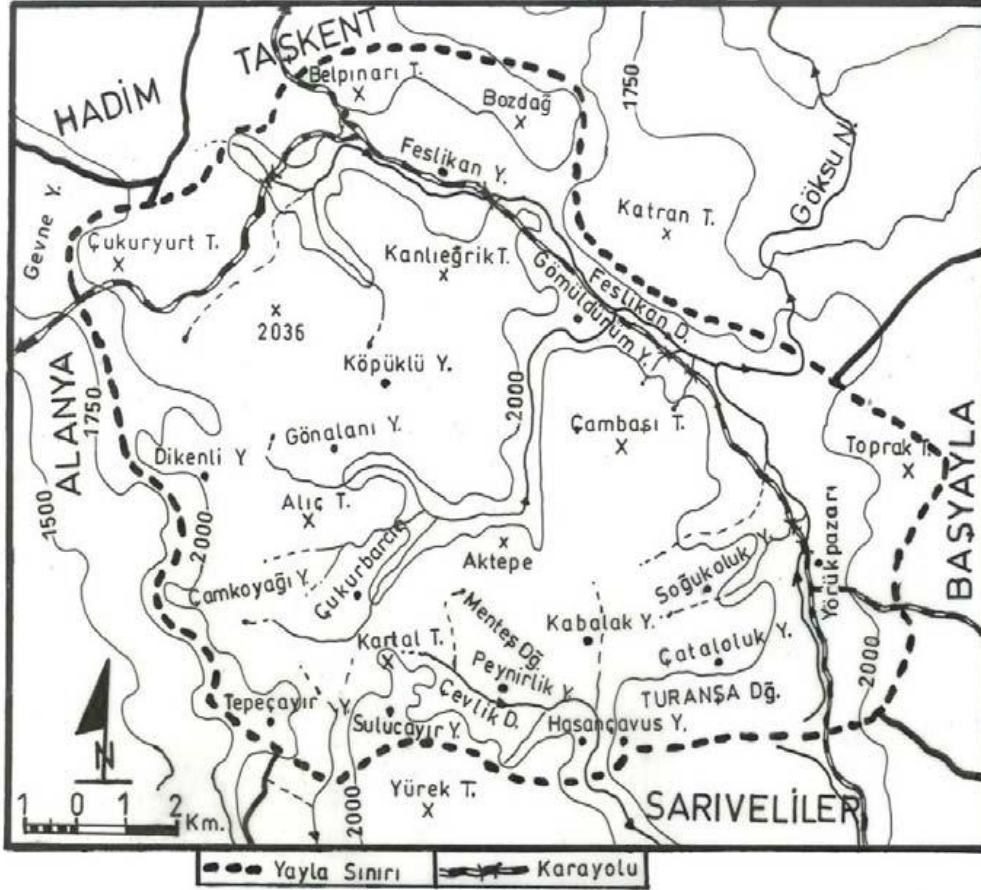
Bunların dışında Fil ahmet efendi ve Sarıvelilerin büyük alimlerinden Mustafa Barçında sayılabilecek kişiler arasında yer almaktadır.

4.9. Barcın Yaylası

Barcın yaylası Taşeli platosunun yukarı kısımlarında Karaman ili Sarıveliler ilçesi sınırları içinde yer alan bir yayladır. Sarıveliler-Ermenek-Mut yolu, Taşkent-Gevne-Alanya yolu bu yayladan geçmektedir. Yayladan; Sarıveliler, Anamur, Mut, Gülnar, Gazipaşa, Alanya, Taşkent ilçelerine bağlı bazı köy ve kasabalar yararlanmaktadır. Barcın yaylası, geleneksel hayvancılık ve tarım faaliyetlerinin birlikte yapıldığı bir yayla özelliği taşımaktadır. Ancak son birkaç yıldır kıyıda (Anamur, Gazipaşa, Alanya) yaz sıcaklarından kurtulmak için gelenlerin bulunduğu bir alan haline de dönüşmeye başlamıştır. Barcın yaylası, Taşeli platosunun üzerinde yer almasından dolayı, yayla yerleşmeleri, doğrudan jeomorfolojik unsurlara bağlı olarak kurulmuşlardır. Taşeli platosu, Orta Toroslarda karstik etkilerle oluşmuş bir platodur. Yüksekliği 2000 m. yi bulan plato kalkerli kayalardan oluştuğu için yüzeyinde dolin, uvala ve polye gibi karstik şekiller bulunur. Bu uvala ve polyelerin oluşturduğu düzlükler, yaylacılık için önemli yerleşim ve hayvancılık alanlarını oluşturmaktadır. Barcın yaylası iklim özellikleri açısından ise Akdeniz iklimi ile karasal iklimin geçiş alanında yer almakta olup, daha çok Akdeniz dağ iklimi özelliği taşımaktadır.

Yaylada ve yakınında meteoroloji istasyonu yoktur. Ancak buraya yakın olan Ermenek (22 yıllık) ve Hadim (36 yıllık) Meteoroloji istasyonunun verileri değerlendirildiğinde ve bura ile kıyaslandığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Yıllık ortalama sıcaklık 9-12 oC arasında değişmekte olup, kış ayları oldukça düşük, yaz aylarında ise 22-23 oC ye kadar çıkmaktadır. Yıllık ortalama toplam yağış miktarı da 500-600 mm. arasında değişmektedir(8).

Şekil 2: Taşeli Yöresi Haritası

4.9.1) Yaylanın Tarihçesi

Barcın yaylasında yaylacılığın gelişimi ve ortaya çıkışı ile ilgili kesin bir tarihlendirme bulunmamaktadır. Fakat bu bölge yüz yıllardır yaylacılık faaliyetinin yapıldığı bir alandır. Yaylacılık muhtemelen Anadolu'nun Türkleşmesinden sonra başladığı sanılmaktadır.

Çünkü bölgeye gelen Türkler Oğuz boylarındandır ki, bunların hayat tarzları da Orta Asya'da olduğu gibi göçebe bir hayat tarzıdır. Nitekim Caferoğlu Toros Dağları üzerinde, Ermenek ile Hadim ve Taşkent arasında düşen mevkide de bir *Barcın Yaylası* vardır ve *Bahşiş*, *Muratlı*, *Beyazıtlı*, *Keşefli* Yörükleri yaylamaktadır. Türkistan'da, Oğuz Türklerinin ünlü bir hatununun adı, '*Barcın Hatun*' olduğunu belirtmektedir. Uygur Türkçesinde bir kumaş türüne ve kadifeye "Barcın" denirdi. Kaşgarlı Mahmud da, *Divan-ü Lûgat-it Türk* adlı eserinde Barcın'ın 'ipekli kumaş' anlamına geldiğini söylemektedir.

Fotoğraf 15: Yaylada Tarım

4.9.2) Yayla Göçleri ve Göç Yolları

Yaylaya göç hazırlığı günler öncesinden başlar. Bu hazırlıkta yorgan, kilim, keçe, minder, yastık gibi malzemelerle, süt sağılacak kaplar, peynir, yağ yapımında kullanılan kap kakak, kazan, sitil gibi mutfak araç gereçleri hazırlanır. Ayrıca erzak ve onların konulduğu çuvallar, gaz lambası, ekmek sacı gibi malzemeler ile un, tuz, şeker, yağ gibi yiyecekler yer alır. Göç hazırlıklarında göçe katılacak küçükbaş hayvan sürülerinin de hazırlanması önemlidir. Hayvanlar birbirlerine karışmaması için damgalanır, işaretlenir, bakımları yapılır. Yüku taşıyacak at ve katır gibi hayvanların da bakımları yapıldıktan sonra kararlaştırılan bir günde göçe başlanır. 1980’li yıllara kadar yaylaya göçlerde taşıma aracı olarak hayvanlar (deve, at, eşek, katır) kullanılmaktaydı. Yaylaya göç edilen yollar yaylaların geldiği ilçelere göre değişmektedir. Bunlardan en uzak olanlar Gazipaşa ve Anamur’dan yaylaya gelenlerin kullandığı yollardır. Gazipaşa’lılar Gazipaşa ve köylerinden çıktıktan sonra Geyik dağlarını aşarak Göksu çayının Gevne kolunu takip eden yol güzergâhından yaylaya gelmektedirler.

4.9.3) Yaylada Nüfus ve Yerleşme

Barcın yaylasında yaptığımız arazi çalışmaları esnasında nüfus konusunda kesin bir sayım yoktur. Ancak gerek yöredeki yayla yerleşmelerinden aldığımız bilgiler ve gerekse bu yaylalara gelen daimi yerleşim yerlerindeki köylerin nüfus bilgilerine göre 2007 yılı yayla mevsiminde 7500 kişi (1580 aile) yaşamakta idi. Bu sayı yıllara ve aylara göre

değişmektedir. Yaylaya gelen nüfus içinde en fazla grubu yaklaşık 840 aile ile Bahşiş yörükleri oluşturmaktadır. Bunlar; Anamur'dan gelen yörükler olup, yaylada yaşayan nüfusun yaklaşık % 60'ıdır. Diğer nüfus grubunu ise Gazipaşa, Sarıveliler, Mut, Taşkent ve Alanya'dan gelenler oluşturur. Yaylaya nüfus nisan ayından itibaren gelmeye başlar, Temmuz ayında en yüksek seviyesine ulaşır, Eylül başlarından itibaren tekrar azalmaya başlar. Sayının en fazla olduğu aylar; Temmuz ve Ağustos aylarıdır. Diğer aylarda (Nisan, Mayıs, Haziran, Eylül) ise nüfus yarıya hatta zaman zaman sadece çobanların bulunduğu dönemde çok azalmaktadır. Kasım ayından itibaren ise Nisan ayına kadar yaylada hiç kimse kalmamaktadır.

Yaylaya çıkan nüfusta hayvancılıkla uğraşan aileler çoğunlukta olmakla birlikte, çok az da olsa sayfiye yaylacılığında yer alan aileler de bulunmaktadır. Çünkü yaylaya gelen Anamur, Gazipaşa gibi ilçelerden gelenler, yaylaya gelişi kıyı kesimindeki aşırı sıcak ve nemden kurtulma yolu olarak da görmektedirler. Yaz aylarında kısa süreli de olsa eski yayla yerleşim alanlarına çıkarak, yaylacılık geleneğini devam ettirmektedirler.

Barcın yaylasında konutlar genellikle farklı nitelikler taşımaktadır. Çok basit çoban kulübelerinden başlayarak modern konutlara kadar konut tipleri mevcuttur. Konutlar genellikle tek katlı ve bir birine bitişik bir iki odalı evler şeklindedir. Evlerin kenarlarında ve yakınlarında hayvanlar için ahır ve çevrimler bulunmaktadır. Konut tiplerinin farklı olmasında, ulaşım imkânları, elektrik, su ve ailelerin sosyo ekonomik nitelikleri belirgin bir rol oynar.

Burada hayvancılıkla uğraşanların konutları taş duvarlı ve tek katlıdır. Konutun yakınında büyük ve küçükbaş hayvanların barındığı etrafı taş, tel veya ağaçla çevrilmiş olan ağıllar bulunmaktadır. Koyun ve keçi ağıllarının kenarında ise kuzu ve oğlakların bulunduğu kuzuluklar mevcuttur. Bu ağılların üstü açıktır. Yayla evinin bulunduğu yer büyük taş kütlelerin kenarları ise burada inler ve küçük mağaralar da konut ve ağıl olarak da kullanılmaktadır.

Barcın yaylasında sayıları az da olsa kıl çadır da konut olarak kullanılmaktadır. Bu yaylada yaptığımız incelemede sadece 2 ailenin bu tip çadırdaki kaldığı tespit edilmiştir. Aile keçi yetiştiriciliği ile uğraşmaktadır. Ancak daha eski dönemlerde yaylada kıl çadır şeklinde meskenler, kıl dokuma kilim ve çuvallar daha yaygın bulunmakta idi. Ancak bu faaliyetler büyük ölçüde yaylada bulunmamaktadır(8).

Fotoğraf 16: Taş Duvarlı Ev

Fotoğraf 17: Kıl Çadırı

4.9.4) Yayladaki Ekonomik Faaliyetler

Barcın yaylasında ekonomik faaliyet temelde hayvancılıktır. Ancak bunun yanında tarım, arıcılık, halı ve kilim dokumacılığı da yapılmaktadır. Hayvancılıkta daha çok koyun ve keçi yetiştiriciliği ön plandadır. Son yıllarda dinlenme amaçlı gelenler ise büyükbaş hayvancılığa yönelmeye başlanmıştır. Bunlarda sadece her ailenin bir iki ineği şeklinde yapılan hayvancılıktır.

4.9.5) Hayvancılık

Barcında mera ve çayırılık alanların çok geniş yer tutması küçükbaş hayvancılığın gelişmesinde önemli unsur olmuştur. Barcın yaylasında 2007 yayla mevsiminde gerek yayla yerleşim alanlarından gerekse yaylaya çıkanların geldiği yerlerdeki tarım müdürlüklerinden aldığımız rakamlara göre; 16 750 baş koyun, 8000 baş kıl keçisi ve 1800

baş büyükbaş hayvan olduğu tespit edilmiştir. Hayvanlar yaylaya Nisan gelmekte ve Kasım ayına kadar kalmaktadır. Ancak büyükbaş hayvanlar ailelerin yayladan ayrılması ile Eylül ayı içinde daimi yerleşim yerlerine dönmektedir. Küçükbaş hayvanların yün ve kılından faydalanılmaktadır. Ko yun yününden kilim, peştamal, keçe, kepenek, yün pantolon; keçi kılından da çul, harar, çuval ve heybe dokunmaktadır. Ancak bu ürünlerde hayvancılığın azalmasına bağlı olarak giderek önemini kaybetmeye başlamıştır. Özellikle günümüzde yaylada kıl dokumalar büyük ölçüde kullanılmamaya başlanmıştır.

Fotoğraf 18: Yaylada Hayvancılık

4.9.6) Kilim Dokumacılığı

Yaylada geleneksel bir uğraş alanı da kilim ve halı dokumacılığıdır. Özellikle zili adı verilen kilim dokumacılığı en yaygın dokumacılık türüdür. Yaylalardaki eskiden dokuma yapan kişilerle yaptığımız görüşmelere göre zililerin her desen iplik ile kendi desen alanından geçirilerek dokunan bir kilim türü olduğunu belirtmişlerdir. Zili dokumaların özelliklerine göre, düz, çapraz, çerçeveli, damalı zili gibi çeşitleri vardır. Zili dokumalarında çerçeveli zili kilim, damalı zili kilim, boncuklu ala kilim, minder, buğday çuvalı, yastık, çeşitli çadır eşyası, yaygı gibi dokumalar tercih edilmektedir.

Fotoğraf 19: Kilim Dokumacılığı

4.9.7) Arıcılık

Arıcılık da bölgedeki bir diğer ekonomik faaliyet içinde yer almaktadır. Genellikle yükseltinin ve ot çeşidinin fazla olması arıcılık için elverişli şartlar oluşturmuştur.

Yaylada 28 aile arıcılıkla uğraşmaktadır. Bunların toplam 7850 arı kovani bulunmaktadır. Bu kovanların 7760'ı fenni kovan 90'ı da kara kovandır. Arılar kış aylarında daha ıcak olan güney kıyılarımıza taşınırken, Mayıs ayında itibaren yaylaya getirilmekte ve Eylül sonuna kadar yaylada kalmaktadır.

Arıcılıkla uğraşan aileler arılardan elde ettikleri balın bir kısmı ile kendi ihtiyaçlarını karşılamakta, geri kalanını da satmaktadırlar. Bu ballar Konya ve Mersin'de Barcın balı adıyla pazarlanmakta ve önemli ölçüde alıcı bulabilmektedir(8).

Fotoğraf 20: Arıcılık

5. BAŞYAYLA İLÇESİ

5.1. Tarihçesi

1967 Yılında Kasaba olan Başyayla 1990 yılına kadar Ermenek'e bağlı bir kasaba idi. 3644 Sayılı Kanun ile 9 Mayıs 1990 tarihinde ilçe olup Karaman İli'ne bağlanan Başyayla tarihi konum itibariyle M.Ö. 2000 yıllarına dayanan tarihi bir geçmişe sahiptir. Eldeki verilerin yetersiz olması bu devirden önceki tarihi hakkında yeterli bir bilgiye ulaşmamızı engellemektedir. Ama bölgedeki şehir kalıntılarının ilmi açıdan yeteri kadar tetkikinden sonra bölge tarihi hakkında daha derin bilgilere ulaşılabilir. Bölgede, Romalılar Bizanslılar, Selçuklular, Karaman oğulları ve Osmanlılar hüküm sürmüşlerdir. Romalılar Devrinde Başyayla Romalılar Taşeli 'ni ele geçirdikten sonra merkezi Ermenek olan İsauria Dekapolis (on şehir) eyaletini kurarlar. Bu on şehirden birisi de Kirazlıyayla'nın eski adı olan Lauzados (Lafsa)'dır. Lauzados kelimesinin etimolojisi hakkında yeterli bilgiye sahip değiliz. Ancak kelime bize Hitit belgelerinde geçen Lawazantia şehrini hatırlatmaktadır. Nitekim Hitit kralı III. Hattuşili'nin karısı kendisini bu şehrin tanrıçası İstar'ın hizmetkârı olarak tanımlamaktadır. Bu da Hititlerin bu bölgeye gelip şehir kurabileceği ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

Bugünkü Kirazlıyayla, eski adıyla Lafsa'nın kuzeyini çevreleyen yalçın kaya blokunun güneye; bugünkü köyün bulunduğu yamaçlara doğru uzanan sırtlarında peri bacalarını andıran yüzlerce kaya ve bunların içlerine oyulmuş binlerce kaya mezarı ve barınak yer alır. İrili ufaklı bu mağaralardan çoğu insan eliyle oyulmuş olup bir kısmı kaya manastırı, bir kısmı kaya mezarı, bir kısmı da ev- barınak fonksiyonundadır. Kirazlıyayla'ya 1 km. kuzeyde yer alan bu kalıntıların Lauzados şehrine ait olduğu bir gerçektir. Yörede AKTEPE adı verilen yükselti üzerinde kaleyi andıran doğal bir yığınak mevcut olup Romalılar devrinde burada bir şato- kale mevcudiyeti ihtimal dahilindedir. Tepe çevresine son derece hakim durumda olup tam bir seyrangâh karakterindedir. Çevresindeki yamaçlarda kayalara oyulmuş Roma tipi taş sandukalar, kapakları üzerinde kabaca kompoze edilmiş yatar vaziyette aslan kabartmaları Roma hâkimiyetini kolayca ortaya koyan kalıntılardır.

Fotoğraf 21: Başyayla Genel Görünüm

5.6. Selçuklular, Karamanoğulları Ve Osmanlılar Döneminde Başyayla

Malazgirt Savaşı'na kadar Roma hâkimiyetinde kaldı. Bu savaştan sonra Anadolu Türkler tarafından fethedilmeye başlayınca bu bölge de Türk hâkimiyetine girdi. Taşeli de denilen Başyayla ve çevresini 1115 yılında Anadolu Selçuklu Hükümdarı Alâeddin Keykubat tarafından fethedildi.

Yavaş yavaş Türkler bu bölgeye gelerek yerleşmeye başladılar. Özellikle Moğol baskısından dolayı birçok Türk boyu Anadolu'ya gelerek Anadolu'yu yurt edinmeye başladılar. İşte Oğuz Türklerinin Üç Ok Kolu'nun Avşar Boyu'na mensup olan Karamanoğulları da Anadolu'ya geldiler. Alâeddin Keykubat başlarında Nure Sofi liderliğindeki Karamanoğulları'nı 1218-1228 yıllarında bu bölgeye yerleştirmiştir. Başyayla en parlak dönemini Karamanoğulları devrinde yaşamıştır. Özellikle 13 Mayıs 1277 yılında Türkçe konuşulması için ferman yayınlayan Karamanoğlu Mehmet Bey, Başyayla'nın Kaledibi denilen bölgesinde uzun süre yaşamıştır. Anadolu Selçuklu ve Karamanoğulları'ndan günümüze kadar gelen Selçuklulardan kalma camii kapısı pek fazla eser kalmamıştır. Ancak Kirazlıyayla'daki Başyayla'nın ilk camisi olarak da kabul edilen caminin kapısı ile şuanda restore edilmeyi bekleyen bir çeşme bulunmaktadır.

Küçük bir uç beyliğiymişken kısa zamanda gelişip Anadolu'ya hâkim olan Osmanlı Devleti ile Karamanoğulları arasında uzun yıllar mücadeleler olmuştur. Karamanoğulları Beyliği ilk önce Yıldırım Beyazıt Döneminde Osmanlı hakimiyetine girdiyse de Ankara Savaşı'ndan

sonra yeniden bağımsızlığını elde etti. Karamanoğulları Osmanlı Devleti'yle mücadeleden vazgeçmediler, ta ki Osmanlılar tarafından fethedilinceye kadar. Fatih Sultan Mehmet Karamanoğulları'nın büyük bir kısmını ele geçirmişse de beylik tam olarak II. Beyazıt Döneminde Osmanlı hakimiyetine girmiştir. Karamanoğulları'nın Osmanlı hakimiyetine girmesiyle bu bölgede Osmanlılara bağlanmıştır.

II.Bayezid'in, Karamanoğulları'na son vermiş olmasından sonra Taşeli Bölgesi Osmanlı idaresine geçmiştir. Bu tarihten sonra bölge İçel Sancağı'na bağlanmış, Karamanoğulları dönemindeki önemini kaybetmiştir. 17. yüzyılın üçüncü çeyreğinde (1650-1675) yıllarında bölgeye uğrayan Evliya Çelebi, bölgedeki yerleşim yerleri hakkında bilgi vermektedir. Evliya Çelebi Göktepe (Fariske), Ermenek, Gözen Kalesi'nden bahseder. Gözen Kalesi'nin vergi alınmak için yapıldığını, kaleye halat ile çıkıldığını anlatır. Kirazlıyayla (Lafsa)'nın Ortaçağ'da gümrük merkezi olduğunu bilmekteyiz. Fakat burada vergi toplandığı konusunda bilgimiz yoktur. Evliya Çelebi'nin Gözen Kalesi olarak tarif ettiği kale, Kirazlıyayla (Lauzados) olmalıdır. Kutb-ul Aktab Türbesi; Kirazlıyayla'da bulunan tarihi bir türbedir. Kutb-ul Aktab adında muhterem bir zatın burada yaşadığı, bu türbeye defnedildiği söylenmektedir. Halk arasında kerametleri hala anlatılmakta ve hala canlılığını korumaktadır.

Başyayla uzun yıllar Ermenek'e bağlı kalmıştır. 1967 yılında Kirazlıyayla (Lafsa) Göztepe (Nahlas) Yeni Mahalle (Öteköy) Şirindere (Bedenet) ile Başköy'ün birleşmesiyle kasaba olmuş, bundan dolayı da ismi (Başköyün Baş- Kirazlıyayla nın Yayla) sını kelimelerini alarak Başyayla olarak değiştirilmiştir. 9 Mayıs 1990 yılında ilçe olan Başyayla Karaman'a bağlıdır. İlçe şuan Göztepe, Yenimahalle, Başköy, Şirindere ve Kirazlıyayla Mahalle'lerinden oluşmaktadır. Ayrıca Kışla, Bozyaka, Üzümlü ve Büyük Karapınar ilçenin başlıca köyleridir(14).

5.7. Coğrafi Özellikleri:

Karaman ili Başyayla ilçesi, 36°75' Kuzey enlemi ile 32°68' Doğu boylamı arasında yer almaktadır. İl merkezine uzaklığı 180 km'dir. İlçenin deniz seviyesinden ortalama yüksekliği 1.400 metredir. İlçenin, kuzeyinde Konya ili Taşkent ilçesi, güneyinde Ermenek, batısında Sarıveliler ve doğusunda yine Ermenek ilçesi bulunmaktadır. İlçenin yüzölçümü 228,99 km²'dir. Orta Torosların güney yamacında Göksu Havzasını kapsayan Taşeli Platosunda yer alan ilçe, Torosların üzerinde yer almasına bağlı olarak arazi yapısı

çok meyilli ve yatay yapılı kalker araziden oluşmaktadır. İlçenin araştırma sahası İç Anadolu Bölgesinde Karaman ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Ancak ilçe Akdeniz Bölgesinde yer almaktadır. İlçenin Kuzey, Doğu, Batı yönleri dağlarla çevrilmiştir. Güney yönünde ise Göksu Nehrinin kolu Kurtlu Çay (İvzit Deresi) akarsuyunun yatağının bulunduğu vadi uzanmaktadır(15).

Başyayla, adı ile mütenasip olarak yüksek bir yayla karakteri arz etmekte olup, kışları kar yağışlı soğuk ve uzun, yazları ise serin geçmektedir.

5.8. Nüfus

2010 yılı itibariyle ilçe nüfusunun %16'sı ilçe merkezinde, %84'ü kırsal alanda yaşamaktadır. İlçe nüfusunun Karaman nüfusuna oranı %2,25 iken, TR52 bölgesi nüfusuna oranı %0,23'dür. 2023 yılında Karaman nüfusunun 268.918'e yükseleceği düşünülürken, Başyayla nüfusunun %56 oranında azalma ile 2.310'a gerileyeceği varsayılmaktadır. Başyayla ilçe nüfusunun %62,14'ü aktif nüfus olarak nitelendirilebilecek 15-64 yaş grubu içerisinde yer almaktadır. Bu oran, Karaman ve Türkiye aktif nüfusunun oranlarından düşüktür. Ancak ilçedeki 65 yaş üstü yaşlı nüfusun %12,93 oran ile Karaman ve Türkiye oranlarından oldukça yüksek olduğu dikkat çekmektedir. 2023 yılı için yapılan projeksiyonda 15-64 yaş grubu oranının artış göstereceği, buna karşılık 65 yaş üstü grubu oranının azalacağı gözlenmektedir.

Fotoğraf 22: Başyayla' da Tarihi Bir Çeşme

5.9. Tarım

Başyayla'da işlenen toplam arazi 1.818 ha olup, Karaman toplam işlenen alanın % 0,69'unu oluşturmaktadır. Bu arazilerin % 34,50 oranında tarla tarımı yapılmaktadır. Tarım arazilerinin toplam işlenen araziye oranı, Karaman (%74,76) ve Türkiye (%67,33)

oranlarına göre düşüktür. İlçede genellikle kuru tarım yapıldığından nadas için ayrılan alanların oranının yüksek olduğu görülmektedir. Buna karşın, ilçede bağcılık faaliyeti %1,06'lık bir alanda yapılmaktadır. Meyvecilik için ayrılan alan %35,05 oranla önemli paya sahip olup, Karaman'da meyveciliğe ayrılan alanın oranından (%10,10) oldukça yüksektir. 30 Nolu Göller Havzasında bulunan Başyayla ilçesinin toplam işlenen arazisinin %37,57'si kuru arazi, %62,43'ü sulu arazi niteliğindedir. Sulu arazi oranı, Karaman ve Türkiye sulu arazi oranlarına göre oldukça yüksektir.

5.10. Bitkisel Üretim

Başyayla'da en fazla yetiştirilen tarla ürünleri buğday ve arpadır. Bu ürünler içerisinde en fazla yetiştirme alanına sahip ürün ise %43,54 oran ile buğday olup, bu oran Karaman ve Türkiye ortalamalarının üstündedir. İlçede buğday verimi, Karaman ortalamasının ve Türkiye ortalamasının altındadır. İlçede yetiştirilen domates verimi 2.000 kg/da olup, Karaman domates ortalama veriminden ve Türkiye domates veriminden oldukça düşüktür. Fasulye verimi 800kg/da olup, Karaman fasulye ortalama veriminden ve Türkiye fasulye veriminden düşüktür. İlçedeki 212 da sebze alanının %3302'sinde domates, %7,08'inde fasulye ve geri kalan alanda ise çeşitli sebzeler yetiştirilmektedir.

Fotoğraf 23: Başyaylada bir Tarım Arazisi

5.11. Hayvansal Üretim

Karaman ili Başyayla ilçesi toplam çayır-mera ve ormanlık arazisinin %61,29'unu çayır-mera arazisi, %38,71'ini de ormanlık arazi oluşturmaktadır. İlçenin çayır-mera arazisi Karaman ili çayır mera arazisinin %2,57'sini, TR52 bölgesinin %0,71'ini ve Göller Havzası'nın ise %5,92'sini oluşturmaktadır. Başyayla ilçesinin toplam ormanlık arazisi ise toplam karaman ilinin ormanlık arazisinin %2,93'ünü, TR52 bölgesinin %0,67'sini ve Göller Havzası'nın ise %0,97'sini oluşturmaktadır. Başyayla ilçesinde önemli bir yem

bitkisi ekim alanı mevcut değildir. İlçenin toplam 350 da'lık alanında yem bitkisi ekilişi yapılmakta olup bunun 50 da Yonca, 340 da ise diğer yem bitkileridir. Yem bitkileri ekilişin az olmasının başlıca nedenlerinden biri ilçede hayvancılık faaliyeti uğraşan işletme sayısının azlığıdır. Özellikle yayla ve vadi tabanlarındaki setlerde yem bitkisi üretimi için uygun yerler olmasına rağmen bu bölgedeki arazi sahiplerinin dışarıda oluşu üretimi engelleyen önemli faktörlerden biridir.

5.12. Eğitim

Başyayla ilçesi temel eğitim açısından %94,5'luk bir okur-yazar oranına sahiptir. Nüfusun %63.37 gibi büyük çoğunluğu ilkokul ve ilköğretim mezunudur. Başyayla ilçesinde ilköğretimden sonra okullaşma oranında hızlı bir düşüş gözlemlenmektedir. Başyayla ilçesi coğrafi olarak zor bir bölgedir. İlçede arazi yapısı dağlık olup küçük araziler mevcuttur. İlçenin küçük çaplı tarım ve hayvancılıktan başka önemli bir ekonomik alt yapısı da bulunmamaktadır. İlçede istihdam alanlarının darlığı ve emek yoğun çalışma şartlarından dolayı genç nüfus ilköğretim sonrası eğitime büyük ölçüde son vermektedir. Nüfusun yalnızca % 9,85'i ortaöğretime devam etmektedir. İlçede yüksek öğrenime devam etme oranı ise %2.93 gibi düzeydedir. Başyayla ilçesinde okul öncesi eğitim faaliyetleri 3 okulda bulunan 5 derslikte, 50 öğrenci ile devam etmektedir. Fakat ilçede okul öncesi eğitimde 2 öğretmen vardır, dolayısı ile bu alanda bir eğitmen açığı olduğu görülmektedir. İlköğretimde 6 okul, 27 derslik ve 25 öğretmenle 494 öğrenciye eğitim verilmektedir. Ortaöğretimde ilçede bulunan 1 okulda, 3 öğretmenle eğitim faaliyeti devam etmektedir. İlçede okul öncesi için öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 25,0; ilköğretim için öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 19,8 ve ortaöğretim için öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 33,7'dir. Ayrıca Başyayla ilçesinde herhangi bir yüksek okul mevcut değildir.

5.13. Turizm

Başyayla tarihi konum itibarıyla M.Ö. 2000 yıllarına dayanan tarihi bir geçmişe sahiptir. İlçede arkeolojik sit alanları bulunmaktadır.

Fotoğraf 24: Başıayla' da Kış

Fotoğraf 25: Başıayla' da Meyvecilik

Başyayla Turizm Envanteri Tablosu Varlık Adı	Varlık Türü	Varlık Yeri
Sit Alanları		
Hisarönü Örenyeri (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Başyayla
Kisse Örenyeri (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Başyayla
Tarihi Yapılar		
Kirazlıyayla Mahallesi Camii	Cami	Başyayla
Kutup Türbesi	Türbe	Başyayla
Bulancak Deresi Köprüsü	Köprü	Başyayla
Kutup Çeşmesi	Çeşme	Başyayla
Kirazlıyayla Mahallesi Camii	Cami	Başyayla
Tabiat Alanları		
Başyayla Yaylası	Yayla	Başyayla
Düğünözü Yaylası	Yayla	Başyayla
Karamıklı Yaylası	Yayla	Başyayla
İnceöz Yaylası	Yayla	Başyayla
Güllüpnar Yaylası	Yayla	Başyayla
Kışlaçayırı Yaylası	Yayla	Başyayla
Tozmugar Yaylası	Yayla	Başyayla
Dibekli Yaylası	Yayla	Başyayla
Kuşu Yaylası	Yayla	Başyayla
Suluboğaz Yaylası	Yayla	Başyayla
Çimen Yaylası	Yayla	Başyayla
Hisarönü Mesire Yeri	Mesire	Başyayla
Söğütçük Mesire Yeri	Mesire	Başyayla
Keben Mesire yeri	Mesire	Başyayla
Tozansu Mesire Yeri	Mesire	Başyayla
Tarihi Şahsiyetler		
Kutup Ahmet Efendi		
Yöresel Değerler		
Kiraz Festivali	Fetival	Başyayla

5.14. Ticaret

Başyayla ilçesinde; Karaman Ticaret ve Sanayi Odası'na kayıtlı olarak faaliyet gösteren 4 üye bulunmaktadır. Bu üyelerin tamamı aktif olarak faaliyetlerini sürdürmektedirler. Başyayla ilçesinde esnaf ve sanatkârlar odası bulunmamakta olup, ilçede faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârlar yakın ilçeler ile il merkezindeki odalara kayıtlı olarak faaliyet göstermektedirler(15).

5.15. Ulaşım ve Altyapı

İlçemizi Karaman iline doğrudan bağlayan yolumuz yoktur. Komşu illerden geçen biri Ermenek-Mut üzerinden diğeri Taşkent -Hadim- Güneysınır üzerinden olmak üzere iki güzergahla Karaman'a ulaşılmaktadır. Ermenek-Mut güzergahı 204 Km olup asfalt kaplamadır. Taşkent-Hadim -Güneysınır üzerinden ulaşım sağlayan yol 165 Km ve asfalt kaplamadır.

Belediye sınırları içinde mahalleleri birbirine bağlayan yollar ve Köy yollarımızın tamamı asfalt kaplamadır.

İlçemiz merkezindeki yolların bir kısmı 2000 yılı içinde Belediye Başkanlığı ve Karayolları Bölge Müdürlüğü arasında imzalanan protokol çerçevesinde Karayolları Bölge Müdürlüğüne asfaltlanmış, asfalt olmayan kısımlar ise Belediye tarafından parke taşı döşemesi çalışmaları halen sürdürülmekte olup çok büyük bir kısmı tamamlanmıştır.

İlçe merkezinde bütün evlerde kapalı su şebekesi mevcut olup, yeterli durumdadır. Sulama için su kaynakları, mevcut araziyi sulamaya yeterli olmakla birlikte, özellikle yaz mevsiminde ve kuraklık yaşandığı zamanlarda su kaynaklarının yetersizliği baş göstermekte birde bunlara arkların toprak olması eklendiği zaman çiftçilerimizin sulama ile ilgili sıkıntılar hat safhaya ulaşmaktadır. Çözüm olarak bir an önce mevcut arkların beton kaplama yapılmasıyla su kaybı önlenecek ve en azından ve su kaybının önüne geçilerek bu dönemlerde bir nebze rahatlama sağlanmış olacaktır. İlçemizde halen kanalizasyon şebekesi olmamakla birlikte bu konuda ilçe belediyemiz çalışmalarına devam etmektedir.

Elektrik 1974 yılında gelmiş, hala hazırda elektrik şebekesi ve dağıtımını üstlenen MEDAŞ'ın bir temsilciliği mevcuttur. Fakat ilçemiz Medaş temsilciliği muhtemel elektrik kesintileri karşısında müdahalede bulunabilecek teknik altyapıya sahip değildir. Bu sebeple teknik bakım ve onarım Ermenek Medaş Şefliği tarafından gerçekleştirilmekte, ancak bu özellikle sık elektrik kesintilerinin yaşandığı kış aylarında büyük zorluklara neden olmaktadır. Bu sebeple teknik bir elemanın Medaş İlçe temsilciliği bünyesinde istihdam edilmesi büyük önem kazanmaktadır.

İlçemizde PTT hizmetleri Ermenek PTT Müdürlüğüne bağlı olarak 1971 yılında verilmeye başlanmış, İlçe teşkilatının kurulmasıyla birlikte Merkez Müdürlüğü de kurulmuştur. Ancak 2003 yılı itibariyle PTT merkez müdürlüğü tekrar şubeye dönüştürülmüştür. İlçe merkezinde 520 hat kapasiteli, Üzümlü Köyünde 304 kapasiteli dicle tipi santral, Büyükkarapınar Köyünde 232 hatlık santral mevcuttur. İlçemizde posta hizmetleri açısından bir çok sıkıntımız vardır. PTT 'de görevli bir tek dağıtıcı elaman haftanın 2 gününü Başyayla PTT sinde 3 gününü Ermenek ve Güneyyurt PTT sinde görev yapmaktadır. Bu durumlar Başyayla için büyük sıkıntıdır. Ancak Telekom A.Ş. nin iş ve işlemleri Ermenek İlçesinden yürütülmektedir.

İlçemizde TV yayınlarından TRT 1, TRT 2, TRT 3 yayınları ile özel kanal belediyemiz tarafından yapılmış olup, ATV-STAR-KANAL7-TGRT - KRAL TV yayınları mevcuttur.

Sağlık Hizmetleri

Sağlık hizmetleri olarak ilçe merkezinde Merkez Sağlık Ocağı ile Büyükkarapınar, Üzümlü ve Kışla Köylerinde Sağlık Evleri vardır. 1997 yılında yapımına başlanılan Sağlık Ocağı 12.12.1999 tarihinde tamamlanarak kendi binasında hizmet vermeye başlamıştır.

Sağlık Ocağında 2 doktor, 2 sağlık memuru, 1 Çevre Sağlık teknik siyeni , 3 ebe, 2 hemşire 2 adet hizmetli 1 adet Ambulans şoförü görev yapmaktadır. Üzümlü köyü Sağlık evinde ebe yoktur. Büyükkarapınar köyü Sağlık evinde 1 ebe görev yapmakta, Kışla köyü Sağlık evinin ebesi mevcuttur. Üzümlü köyü Sağlık evinin ebesi yoktur(16).

GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
1.DOĞAL YAPI			
Karasal iklim bölgesinde yer almasına rağmen Akdeniz iklim özelliklerinin yaşanması			
Çeşitli bitki florasına sahip olması			
	Su kaynaklarının yetersiz olması		Küresel ısınmaya bağlı olarak su kaynaklarının azalması
2.DEMOGRAFİK YAPI			
	Nüfusun azalması ve göç vermesi		Genç nüfusun azalması
Kırsal alanda kullanılabilir iş gücü olması	Genç ve nitelikli işgücünün kırsal alanlardan göç etmesi		
3.EKONOMİK YAPI			
GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
3.1.TARIM			
İlçede meyveciliğin yapıyor olması	Ağaçların yaşlanması ve ürünlerin değer fiyattan satılamaması		
Organik tarıma uygun yerlerin olması	Tarımsal alt yapının yetersiz olması	Organik ve sürdürülebilir tarım potansiyelinin zenginliği ve yaylaların organik tarım için çok uygun olması	Tarım arazilerinin çok parçalı, dağınık ve meyilli olması, toprak erozyonuna açık olması
Sulama göleti için uygun coğrafi konumun ve su toplama havzasının olması	Modern-basınçlı sulama sistemlerinin olmaması	Arazilerin damlama sulama sistemi için uygun olması	
Tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği için uygun yerlerin olması			
Seracılık faaliyetlerinin yapılabilmesi	Tarımsal ürün çeşitliliğinin olmaması ve soğuk hava deposunun yetersiz olması		
3.2.SANAYİ			
	Bölgede herhangi bir sanayi tesisinin bulunmaması		
	Tarımsal işletme kapasitelerinin küçük olması ve sanayi yatırımlarını destekleyememeleri		
TURİZM			

GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
	Bağlantı yollarına uzak olması ve ulaşım problemi	Roma ve Bizans dönemi kalıntılarına sahiptir	Tarihi yerlerin korumaya alınmaması
Dağcılık ve doğa turizmine uygun alanların bulunması	Reklam ve tanıtım yetersizliği	Yayla turizmi açısından potansiyelin olması	Turizm faaliyetlerine önem verilmemesi
Yayla turizminin geliştirilmesi	İlçede hastanenin olmaması		
Organik tarımın geliştirilebileceği alanlara sahip olması	İlçede sosyal alanların olmaması ve insanların burada ikamet etmek istememesi		
Güneş enerjisi açısından en iyi güneş alan yerlerden birisi olması		Güneş enerjisi yatırımları için yüksek potansiyel taşıması	
Kış ve kayak turizminin geliştirilebilmesi için uygun ortamın bulunması	Konut sıkıntısı ve konaklama yerlerinin yetersizliği		
	Markalaşmanın olmayışı ve pazarlama sorunlarının olması		
	İlçenin altyapı sorunlarının bulunması		

6. ARAŞTIRMANIN TASARIMI

6.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Günümüzde en fazla dikkat çeken konulardan biri olarak karşımıza çıkan turistik yerlerin reklam ve tanıtımı, kaynakların yeterli ölçüde kullanılarak gerçekleştirilmesi yönünden önem taşımaktadır. Turistik değerlere sahip olup, bu değerlerin henüz keşfedilmemiş yerler için yapılan çalışmalar ve bu çalışmalara ilave olarak gerçekleştirilen reklam ve tanıtım çabaları bu bölgelerin turizme kazandırılması açısından etkili bir yere sahiptir. Bu konu ile ilgili, bu çalışmada da Taşeli yöresi olarak bilinen ve üç ilçeyi kapsayan bir yer olan bölgenin tanıtımı yapılarak, bu yörenin turizme kazandırılması amaçlanmaktadır. Sarıveliler, Ermenek ve Başyayla ilçelerinin turistik değerleri ve kültürleri araştırılarak bu yörelerde yer alan ve

turizme katkı sağlayacak gelişimleri izleyebilmek bu çalışmanın belli başlı amaçları arasında yer almaktadır. Böylelikle var olduğu halde bilinmeyen kültür ve değerler ortaya çıkarılacak turizmin gelişmesi sağlanacaktır.

6.2. Araştırmanın Yöntemi

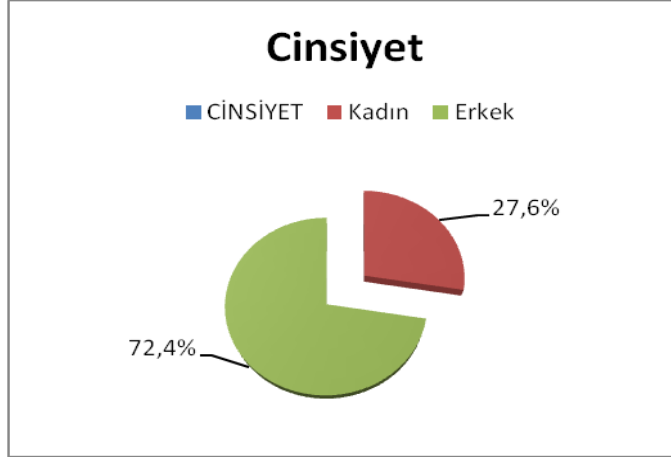
Araştırma yöntemlerinden nicel araştırma yöntemi, veri toplama aracı olarak anket tekniğinden yararlanılmıştır. Anket formunda bir kaç alanda sorular sorularak kapsamlı verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Anketin uygulanması sırasında güçlükler çekilmiş yöre halkının çok fazla ankete katılmama isteğinden dolayı çoğu anket eksik ve yetersiz olduğundan değerlendirilmeye dahil edilmemiş ve toplamda 152 kişiye ulaşılmıştır. Bu 152 anket SPSS programına girilerek frekans analizleri yapılmıştır. Bu değerlendirme ışığında anket verilerine ait bilgiler aşağıda yer almaktadır;

6.3. Araştırmanın Bulguları

Araştırma toplamda 152 kişiye uygulanmış ve beşli likert tekniği uygulanmış anketlerden elde edilen veriler aşağıdaki grafiklerde gösterilerek açıklanmıştır. Grafiklerde gösterilen 1 sayısı “Kesinlikle Katılmıyorum”, 2 “Katılmıyorum”, 3 “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum”, 4 “Katılıyorum” ve 5 “ Kesinlikle Katılıyorum” ifadelerini temsil etmektedir. Aşağıdaki grafiklerde öncelikli olarak araştırmaya katılanların demografik özellikleri daha sonrada anket sorularına verilen cevaplardan elde edilmiş bulgular ve grafikleri yer almaktadır.

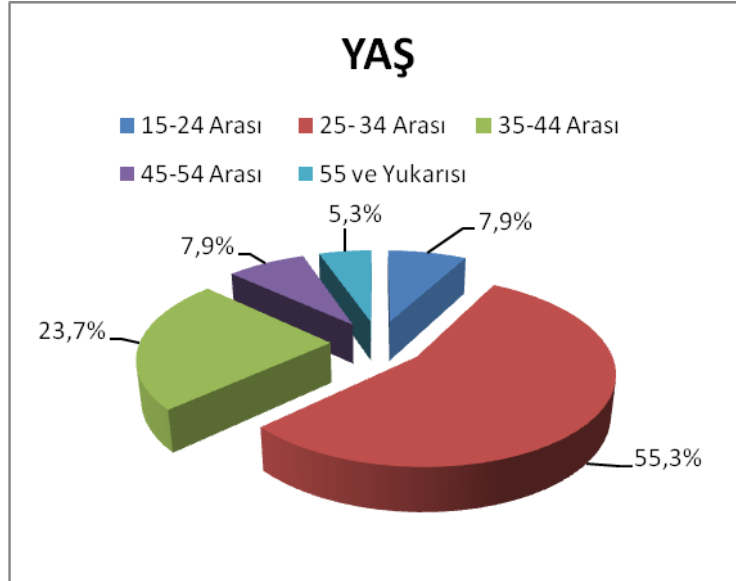
Anket Sonucundan Elde Edilen Demografik Özellikler

Grafik 1: Cinsiyet

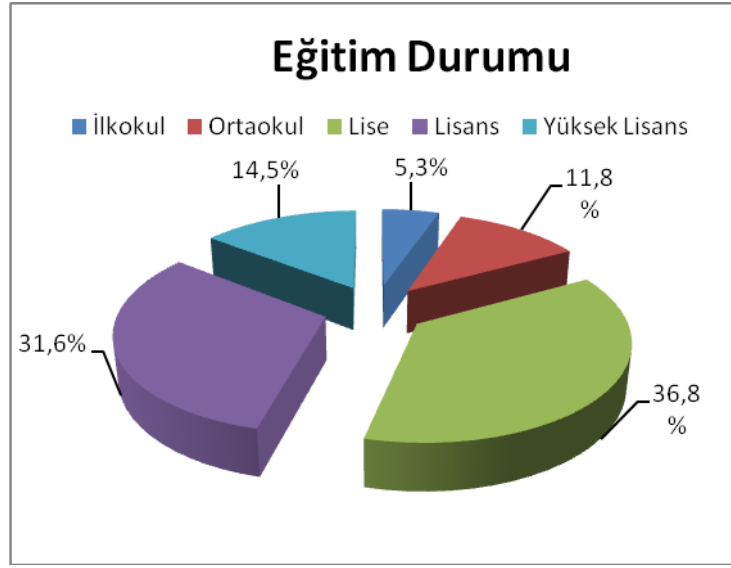
Yapılmış olan anket sonucundan elde edilen verilere göre; Taşeli yöresinde yaşayan nüfusun çoğunluğunu Erkek nüfus oluşturmaktadır.

Grafik 2: Yaş

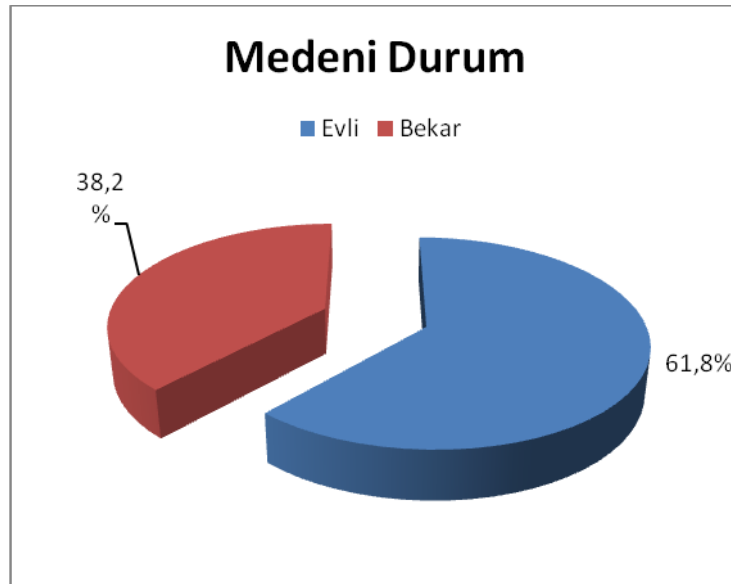
Yapılan araştırma sonunda elde edilen verilere göre en fazla bulunan yaş gurubu olarak 25-34 arası yaş grubu oldukları tespit edilmiştir. Buda bize göstermektedir ki Taşeli yöresi genç bir nüfusa sahiptir.

Grafik 3: Eğitim Durumu

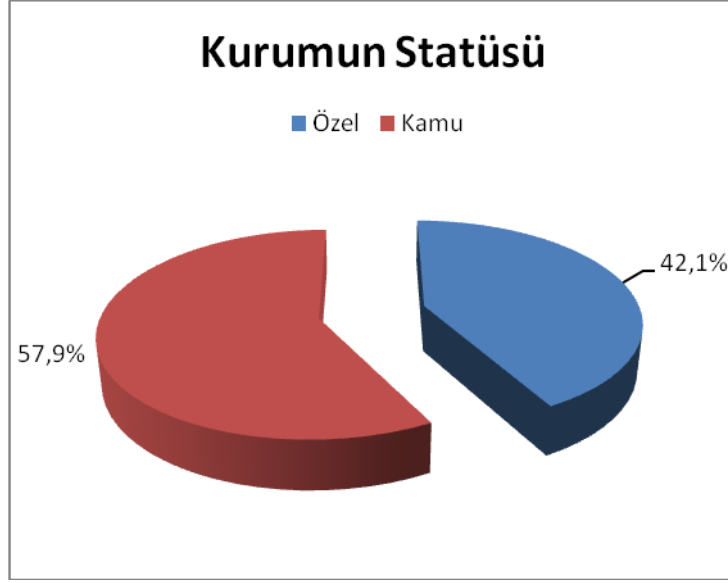
Yapılan araştırma sonuçlarına baktığımızda yörede eğitim durumunun çok da kötü olmadığı göze çarpmaktadır.Çoğunluğunu lise mezunlarının oluşturduğu göz önüne alınırsa lisans ve yüksek lisans yapan kesimde çok sayıda olduğu görülmektedir.

Grafik 4: Medeni Durum

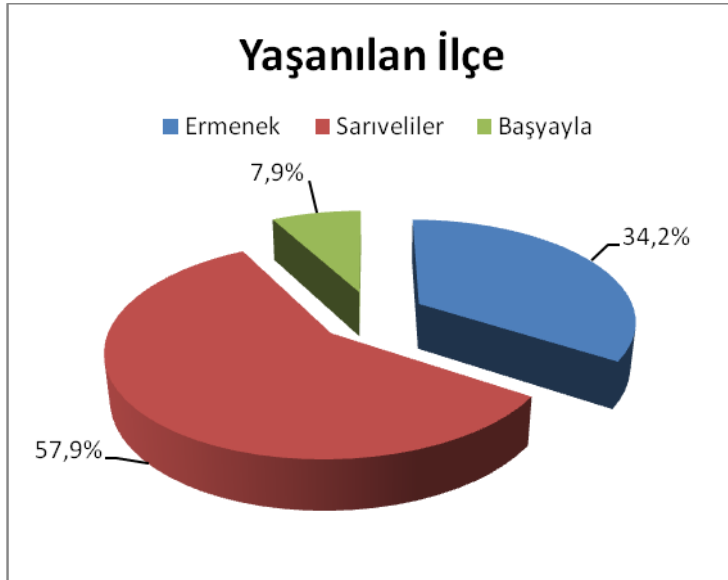
Medeni duruma baktığımızda ise; büyük bir çoğunluğunun evli olduğu ortaya çıkmıştır.

Grafik 5: Kurum statüsü

Ankete katılan kişilerin çalışma alanlarına baktığımızda ise çoğunluğunun kamu sektöründe olduğunu görülmektedir. Bununla iki sonuca ulaşabilmek mümkündür. İlki özel sektör alanında çalışılacak alanların sınırlı olması ve ikinci olarak da kişilerin kendilerini iş konusunda garantileme tek bir işte çalışma alanına yönelttikleri yönünde olabilir.

Grafik 6: Yaşanılan İlçe

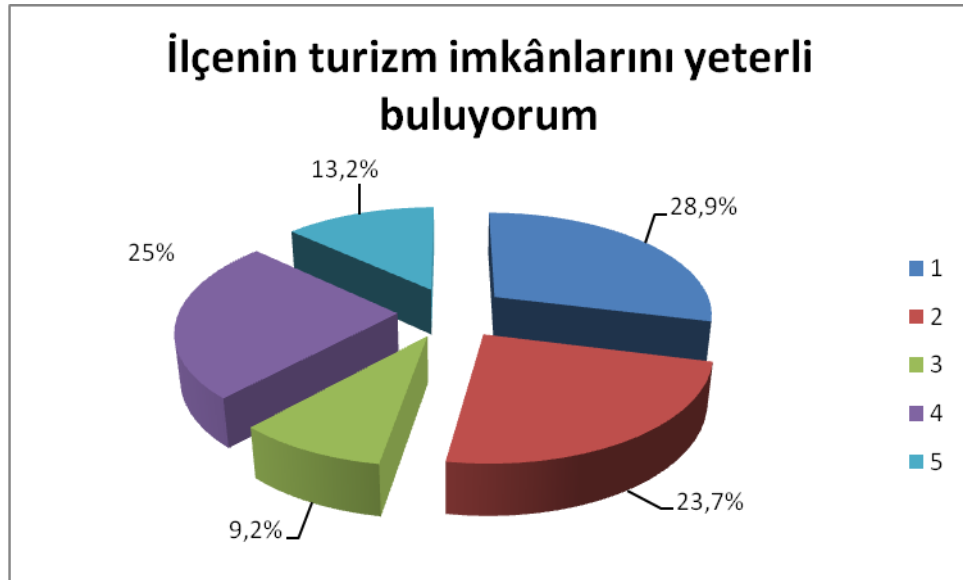

İlçelerle ilgili yapılan araştırmalar sonucundan da elde edilen bilgilere bakarak yapılan anket karşılaştırıldığında ilçelerden hem turizm alanında hem de gelişmişlik

açısından önde olan ilçenin Sarıveliler ilçesi olduğunu anlamak çok da zor olmayacaktır. Yapılan araştırma sonucunda da en çok yaşanan, yaşanması tercih edilen ilçe Sarıveliler İlçesidir. Sarıveliler ilçesini ise Ermenek takip etmekte ve Başyayla; iş alanlarının ve eğitim alanlarının çok fazla gelişmemesinden ötürü çok fazla tercih edilmemiştir.

Aşağıda görülen grafik anketimizin ilk sorusunu oluşturmaktadır ve turizm imkânlarının yeterliliğini ortaya çıkarmak için sorulmuştur. Elde edilen veriler doğrultusunda grafikte de görüldüğü gibi, en fazla oran “kesinlikle katılmıyorum” ifadesine aittir. Bu da bize göstermektedir ki yöre halkı ilçelerindeki turizm imkânlarının yetersiz olduğunu dile getirmektedirler. Bunun yanı sıra anket sorularına cevap veren halkın %25 ise “katılıyorum” ifadesini tercih etmiş yani imkânların yeterliliği konusunda görüş bildirmişlerdir. Bu durumda bize göstermektedir ki yöre halkının çoğu imkânları yetersiz bulsa da bir çoğu da yeterli olduğu görüşündedir.

Grafik 7

İkinci soruya verilen cevaplara baktığımızda ise ilçelerde tanıtım ve reklamların yetersiz olduğunu ileri süren görüşün ön planda olduğu görülmektedir. Halkın çoğunluğu ilçenin tanıtımlarının yetersizliğinden yakınmaktadır ve bu da göstermektedir ki ilçe tanıtımı yapılmamaktadır.

Grafik 8

İlçede bulunan tarihi ve kültürel kaynakların turizme kazandırılması konusunda yöre halkı hem fikirdir ve bütün değerlerinin turizme kazandırılarak koruma altına alınması açısından görüş bildirmişlerdir. Buda bize göstermektedir ki Taşeli Yöresinde yer alan bütün turistik kaynaklar en yakın zamanda turizme kazandırılmalıdır ve halkın görüşü de bu yöndedir.

Grafik 9

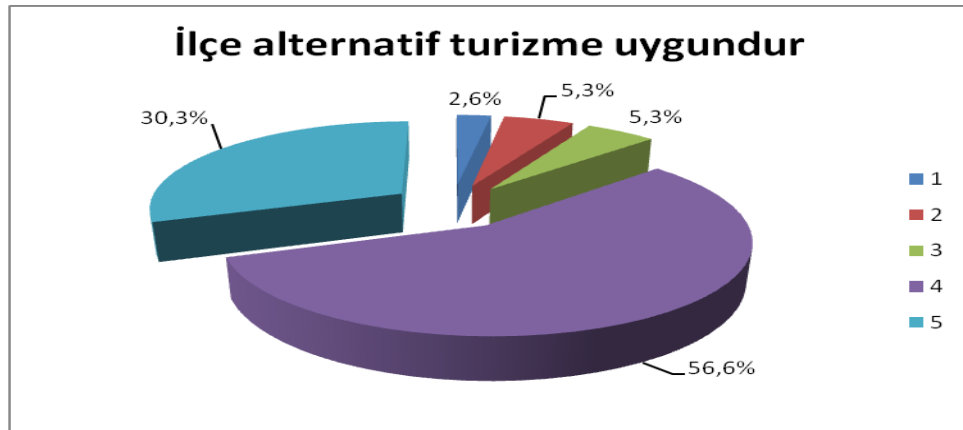
İlçenin İnanç turizmi açısından önemine baktığımızda ise yöre halkının çoğunluğunun bu konuda kararsız oldukları görülmektedir. Bu da bize göstermektedir ki ilçede inanç turizmi faaliyetleri çok fazla gelişmiş olmasa da yörede bulunan tarihi yapılar ve tanınmış kişi ve evliyalar sayesinde inanç turizmi bu yörede geliştirilebilir.

Grafik 10

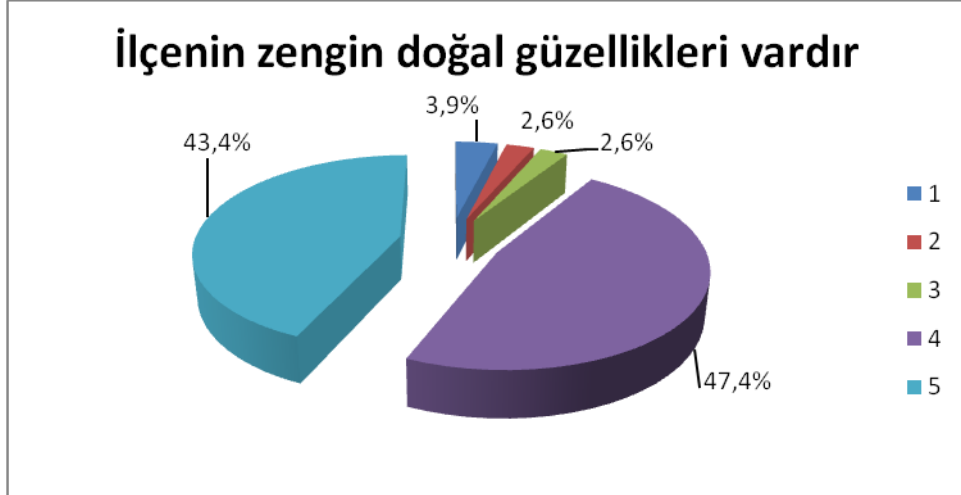
Yörede bir çok turizm çeşidi yer almaktadır ve bu da bize göstermektedir ki alternatif turizm çeşitliliğine bir yatkınlık söz konusudur. Bir çok spor ve turizm çeşidini bir araya toplayan bu yörenin yöre halkından da alınan veriler doğrultusunda alternatif turizme uygun bir yapısının olduğu görülmektedir. Bu alanda ki çalışmalarında hızla geliştirilip fikir birliği sağlanarak düzenlemeye alınması gerekmektedir.

Grafik 11

Yöre halkının da belirttiği görüş birliğine baktığımızda yörenin çok zengin bir doğal yapıya sahip olduğunu görmek mümkündür. Bir çok alan ve bölgede bu doğal zenginlikleri görmek mümkün olacaktır.

Grafik 12

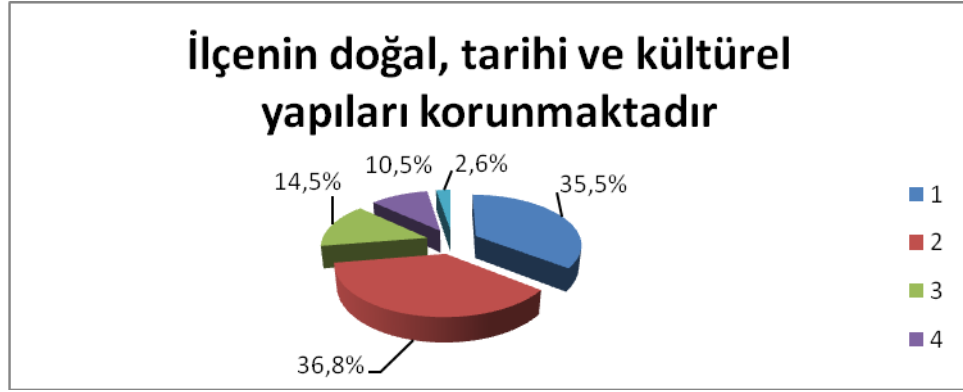
Yörenin tanıtım ve reklâmlarının eksikliği konusunda halkın çoğunluğu hemfikirken bir kısmı da bu konuda kararsız kalmıştır. Yeterli düzeyde reklâmları yapılmadığı için yöre turistler tarafından da çok fazla dikkat çekmemektedir. Yeterli düzeyde yapılacak olan reklâm ve tanıtımlar sayesinde bu yöre turistlerin dikkatini çekecek ve bu sayede de Taşeli yöresi turizme kazandırılacaktır.

Grafik 13

İlçenin sahip olduğu doğal ve kültürel varlıklar için en büyük tehlike korunmaya alınmamasıdır. Bu konuda çok fazla çalışma yapılmamakla birlikte yöre halkının da bilinçsiz olması nedeni ile doğal ve kültürel yapının korunamadığı yöre halkı tarafından dile getirilmiştir. Oranlara bakıldığında da görülmektedir ki doğal, kültürel ve tarihi yapılar korunmamaktadır.

Grafik 14

İlçeye yapılan turizm yatırımlarının da yetersiz olduğu verilerden alınan oranlar sonucunda ortaya çıkmış ve bu konuda ki tutumlarını yöre halkı da dile getirmiştir. Yöreye yatırım adına çok da bir şey yapılmadığı yatırımların artırılarak yapılacak düzenlemelerle yöre daha elverişli hale getirilebilir ve bu sayede de kısa sürede turizme kazandırılabilir.

Grafik 15

Yörenin gelişimi için çok fazla çaba gösterilmemesi yanında yöre halkı da turizm bilinci konusunda çok fazla bilgiye sahip değildir. Bu bilinçsizliğin var oluşunun yanı sıra elde oldukları değerlerin farkına varmadan turistik değerlerinde tahribine neden olmaktadır. O yüzden bakanlık tarafından yapılacak çalışmalarla turistik alanlar korumaya alınmalı ve bu konuda da halk en iyi şekilde bilinçlendirilmelidir.

Grafik 16

Araştırmaya katılan yöre halkının çoğunluğu turizm için sağlanan alt ve üst yapı olanaklarının yetersizliğini dile getirmişlerdir. Bu konuda gerekli çalışmaların yapılması özellikle ulaşım için gerekli yolların düzene sokulması böylelikle de yörenin turizme kazandırılması açısından en büyük adım atılmış olmalıdır.

Grafik 17

Turizmle ilgili bütün faaliyetlerin artırılması gerektiğini belirten halkın çoğunluğu turistik hizmet kalitesinin artırılmasına yönelik görüş bildirmişlerdir. Ortaya çıkan sonuçlara bakıldığında ise de bu konuda da halkın belli bir bilince sahip olduğu ve kaynakların kalitesinin artırılmasının yöre için değer kazandıracakını ifade etmişleridir.

Grafik 18

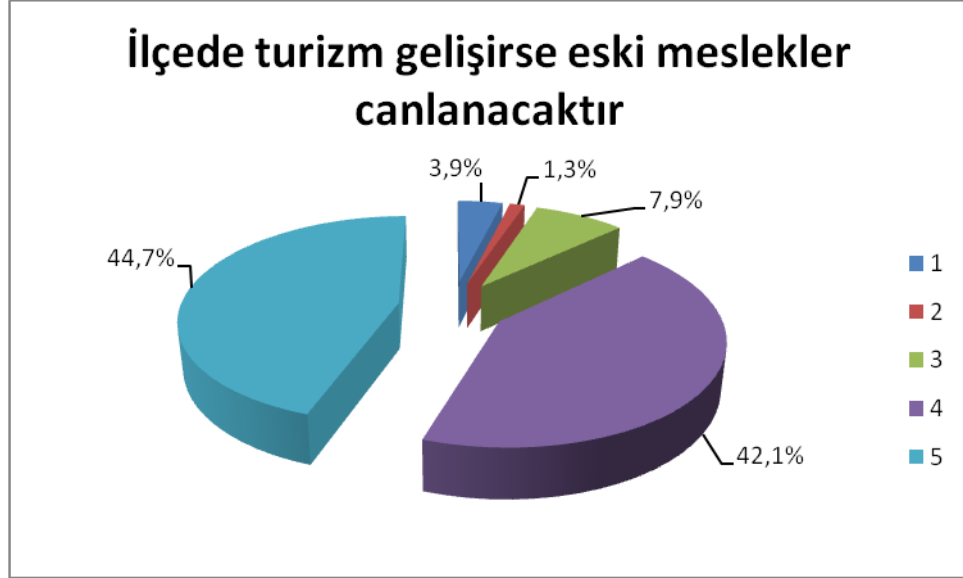
Turizmin yörede geliştirilmesi ile birlikte yeni tesisler kurulacak bu tesislerin kurulması ve turizmin geliştirilmesine yönelik de bir çok alanda iş imkânı doğacaktır. Bu konuda yöre halkının neredeyse yarısı hemfikirdir ve bu konuda görüş bildirmişlerdir. Yörede turizmin gelişmesi yeni iş imkânlarını da doğuracaktır.

Grafik 19

Turizmin gelişmesi ile birlikte yörede var olan eski mesleklerde turizme kazandırılma adına canlılık kazanacak bu sayede de iş alanlarında ilerlemeler sağlanacaktır.

Grafik 20

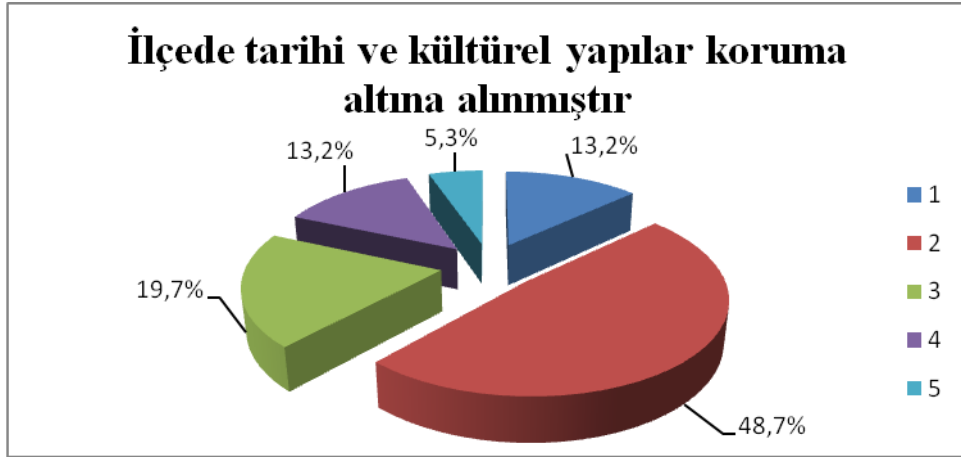
Yöre halkı tarafından üretilen, yapılan el emeği göz nuru bir çok ürün turizm faaliyetlerinin gelişmesi sonucunda da değer kazanacak böylelikle yöre halkının tanıtımları bu ürünler sayesinde de yapılacaktır. Bu alanda çalışmaların hızlandırılması yöresel ürünlerinde dikkate alınması gerekmektedir.

Grafik 20

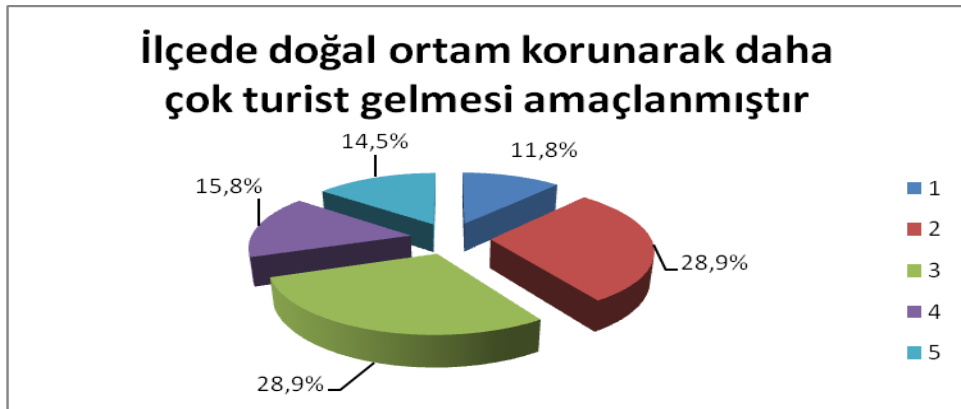
Yörede yer alan tarihi ve kültürel değerler hiç bir şekilde koruma altına alınmamıştır. Çalışmanın bir bölümünde yöre ile ilgili bazı sorular sorularak yörenin SWOT analizi ortaya çıkarılmaya çalışılmış burada verilen cevaplardan da yörede hiç bir turizm yapısının korumaya alınmadığı, en yakın zamanda korumaya alınmazsa bu tarihi yapıların kaybolup gideceğine de dikkat çekilmiştir. Elde edilen sonuçlarda bize çalışmaların bu konuda yetersiz olduğunu göstermektedir.

Grafik 21

Doğal ortamın korunarak ilçenin daha fazla turist çekeceği hususunda bir çok görüş ayrılığı ortaya çıkmıştır. Bu konuda elde edilen verilerden alınan sonuçlarda göstermektedir ki bu hususa katılan, katılmayan ve kararsız olan bir çok seçenek ortaya çıkmıştır. Bu da göstermektedir ki bu konuda halk tam bir görüş birliği sağlayamamıştır.

Grafik 22

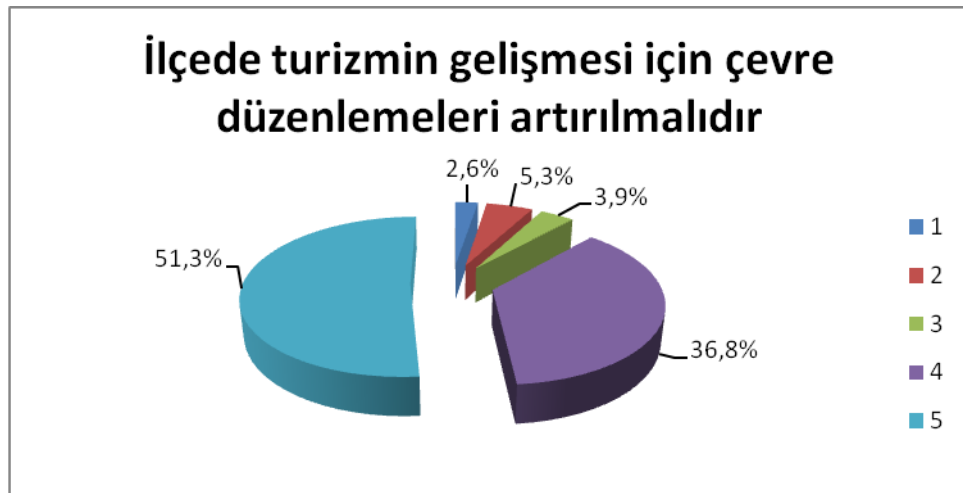
Turizmin gelişimi için en gerekli şartın yolların düzene sokulması ve bu konuda gerekli çalışmaların yapılarak artırılması yönündedir. Çünkü yöre için, yörenin tanıtımı için, yöreye gelecek turistlerin sağlıklı bir şekilde ulaşmalarının sağlanabilmesi için en öncelikli şart Yöreye ait yolların düzenlenmesi yönündedir.

Grafik 23

Yörenin en iyi şekilde tanıtılıp, turistler için ilgi çekici bir alan oluşturmak adına tüm çevre düzenini artırılması ve bu konuda da çalışmaların yapılması gerekmektedir. Yöre çevresi ne kadar geliştirilip düzenlenirse o kadar dikkat çekecek bu da tanıtım ve reklâmların artırılarak yörenin turistik özelliklerinin ön plana çıkarılmasında faydalı olacaktır.

Grafik 24

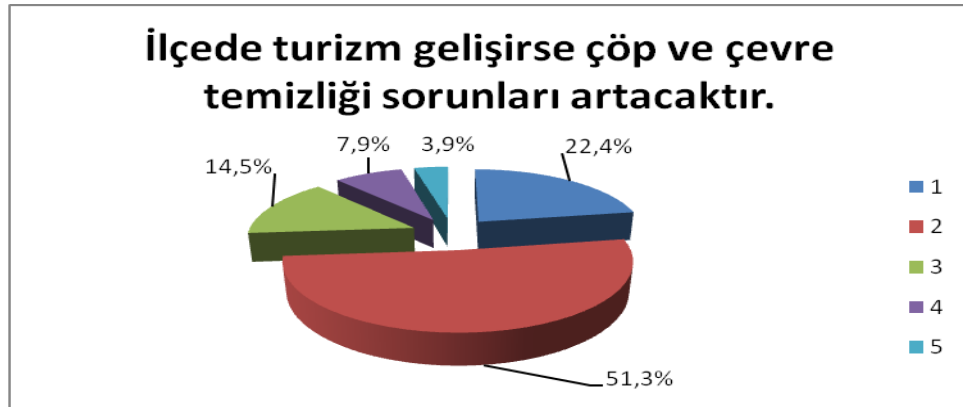
Bazı yöre halkının belirttiği görüşe göre yörede turizmin artması daha çok tahribata neden olacak bu da yöre için iyi sonuçlar doğurmayacak yönündedir. Oysaki yöre halkının çoğunluğu bu görüşü reddederek turizm ne kadar gelişirse yörenin de o ölçüde gelişerek tarihi ve kültürel değerlerinin daha çok ön plana çıkarılacağı yönündedir.

Grafik 25

Yörede turizm faaliyetlerinin gelişimi ile yerel yönetimler bu konuda daha fazla duyarlı olacaklar ve çevre temizliği açısından daha fazla çalışma yapacaklardır. Buda yörenin sahip olduğu mevcut durumdan daha farklı olmasını sağlayacak ve böylelikle de çevre temizliği konusunda da gelişmeler sağlanabilecektir. Hatta bu konuda bir diğer avantajında yerel yönetimlerin bu konudaki duyarlılıkları sayesinde işçi istihdamı konusunda da bir artış söz konusu olabileceğini de söylemek mümkündür.

Grafik 26

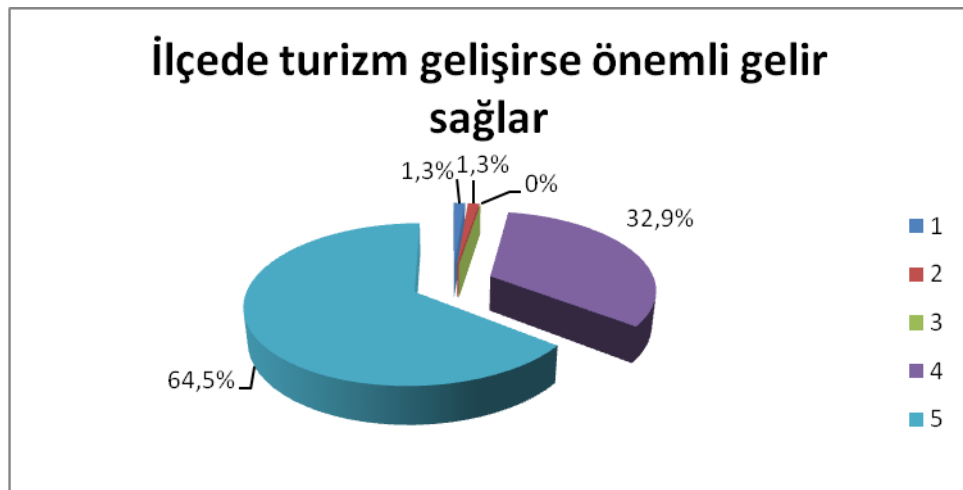
Sonuçlardan da görüldüğü üzere yöre halkının, turizmin gelişmesi ile kalabalık ve gürültünün artacağı konusuna çok fazla eğilimli olmadıkları görülmektedir. Yani bu konunun çok fazla yan etkisi olmayacağı görüşünü bildirmişlerdir.

Grafik 27

İlçede artırılacak olan turizm faaliyetleri sayesinde ger geçen yıl tanıtımların da artmasıyla doğru orantılı olarak yöre daha çok turist tarafından ziyaret edilecek böylelikle de her geçen gün, her geçen yıl yöre halkının turizm gelirlerinde de artış sağlanacaktır. Özellikle de yöresel ürünlere verilen önemin artırılması daha fazla gelir artışına sebep olacaktır.

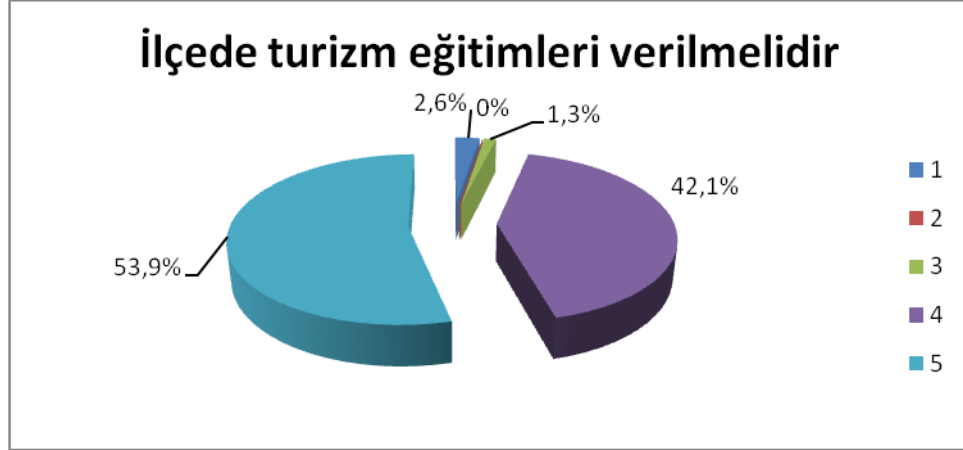
Grafik 28

Yöre halkı turizm konusunda çok fazla bilinçli olmadığı için bu konuda yöre halkının bilinçlendirilmesi, halka gelen turistler, sahip olunan değerler hakkında bilgi

verilmeli hatta yöreye bir turizm okulu açılarak tanıtımlarının ve bilgilendirmenin daha sağlıklı bir şekilde yapılması sağlanmalıdır. Yöre halkının görüşü de eğitim verilmesi yönündedir.

Grafik 29

Yapılan tüm bu açıklamaların yanı sıra; araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, ilçede bulunan turizm imkanlarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yani ilçede turizm faaliyetlerinin gelişimi için yeterli imkanlara sahip değillerdir. İlçenin tanıtımının yetersiz olduğu ve bu konuda çalışmaların yapılmadığını belirtmiş olmaları da diğer bir sonucu açıklamaktadır. İlçe reklam ve tanıtımları yetersizdir. Araştırmaya katılan kişiler tarafından verilmiş diğer bir cevapta ise ilçede bulunan tarihi ve kültürel kaynakların tanıtım yoluyla turizme kazandırılması yönündedir. Sahip olunan değerler tanıtımın eksik olması dolayısı ile kimse tarafından bilinmemekte ve ziyaretleri de o ölçüde yetersiz olmaktadır. İlçedeki faaliyetlere göre sahip olunan değerler doğrultusunda inanç turizminin gelişip gelişmediği konusunda tam bir fikir birleşmesi mevcut değildir. Araştırmadan çıkan sonuca göre araştırmacılar bu konuya hem katılıp hem katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Turizm çeşitliliği açısından gelişmiş ve gelişmekte olduğu bilinen bu yöre alternatif turizm için uygundur ve bu da yapılan araştırma sonucunda elde edilmiştir. Çok sayıda tabiat güzelliği ve doğal güzelliklere ev sahipliği yaptığı bilinen bu yörenin tanıtımlar yoluyla turizme kazandırılması beklenmektedir. Yöre için en büyük problemi reklam ve tanıtımların eksikliğinin oluşturduğu ortaya çıkan bir diğer sonuçtur. Tanıtım ve reklamların artırılması ilçelerin tanıtım ve turizm açısından

gelişimleri konusunda da etkili olacaktır. Yörenin sahip olduğu değerlerin koruma altına alınmamış olması da ortaya çıkan sonuçlar arasında yer almaktadır. Tarihi ve kültürel değerleri korunmamaktadır. Turizm için yapılan yatırımların yetersiz olduğu hatta çok fazla yatırımın yapılmadığı da ortaya çıkan sonuçlar arasındadır.

Yörede yaşayan halk da sahip oldukları değerlerin farkında değildirler ve sahip oldukları bu değerlerin turizm açısından önemini bilmemektedirler. Bunun yanında ilçenin sahip olduğu olanaklar açısından turizmin gelişmesi yönünden de çok sıcak bir yaklaşıma sahip olmadığı gerçeği ortaya çıkmıştır. Yani yöre halkı alt ve üst yapı açısından yöreyi yetersiz bulmaktadır. Turizmin gelişip yörenin daha fazla değer kazanması açısından turistik hizmet kalitesinin artırılması yönünde halk ortak bir görüşe sahiptir. Turizmin gelişmesi ile birlikte yeni iş imkanlarının doğacağını belirten halk turizm gelişiminin halkı her yönde olumlu etkileyeceğini belirtmişlerdir. Turizmin gelişimi ile birlikte eski yapı ve meskenlerin de canlanacağı ilçeler açısından da bunun yararı olacağı da ortaya çıkan sonuçlar arasındadır. Yöreyle ait yerel ürünlerinde turizmin gelişimi sayesinde değer kazanacağı da açıktır. İlçede yer alan tarihi ve kültürel yapıların yapılan araştırma sonucunda çok da dikkate alınmadığı ve yerel yönetimler tarafından da korumaya alınmadığı anlaşılmaktadır. Yörenin doğal ortamının korunarak ilçeye turizm gelmesinin amaçlanması yönündeki çalışmalar da yöre halkına göre yetersiz kalmaktadır. Bütün alt ve üst yapı olanaklarının başında ilçelere ait yolların belli bir düzene sokulması ilçelerin turizm faaliyetlerinin artırılması açısından büyük önem arz etmektedir. Yollar kadar çevre düzenlemelerinin geliştirilmesi de ilçe tanıtımında büyük rol oynayacaktır.

İlçede turizm gelişirse doğal, tarihi ve kültürel değerlerin bozulacağı yönündeki bir soruya verilen cevaplar doğrultusunda söyleyebiliriz ki yöre halkı bunun tam tersini düşünmektedir. Turizm ne kadar gelişirse sahip oldukları değerlerde o ölçüde gelişecektir. Yine başka bir problem sorusu olan turizmin artmasıyla çevre kirliliği sorunun da artacağı yönündedir. Turizm gelişimi için çaba harcayan yerel yönetimlerin bu konuda da hassas davranacağını düşünen yöre halkı bu konu içinde olumsuz görüşe sahiptirler. Turizmin gelişimi ile yöredeki kalabalık ve gürültünün artacağı yönündeki diğer bir soru için de araştırmacılar olumsuz bir tavır sergilemiş

ve bu konunun da çözümünün olduğunu belirterek yöre için etkisinin olmayacağını dile getirmişlerdir. Turizmin gelişmesi ile birlikte yörede gelirlerin artacağı da ortaya çıkan sonuçlar arasında yer almaktadır. Bu konuda eğer bu yöre turizme kazandırılmak isteniyorsa öncelikle bu konuda yeterli eğitimin yöre halkına özellikle de esnafa verilmesi bu yönde de gelişimin en iyi şekilde desteklenmesi sağlanmalıdır.

En nihayetinde denilebilir ki Taşeli yöresinde yer alan Sarıveliler, Ermenek ve Başyayla ilçeleri sahip oldukları turizm alternatifleri, kültürel ve tarihi değerler açısından turizme kazandırılmaya ihtiyaç duymaktadır. Bu yörelerin turizme kazandırılması hem yeni kültürel değerlerin elde edilmesi açısından hem de bu yörenin daha fazla gelişip tanıtılması açısından önem arz etmektedir. Bu konuda da gerekli çalışmalar yapılır, gerekli reklam ve tanıtımlar yapılarak düzenlemeler sağlanırsa bu üç ilçe de turistlere ve turizme kazandırılabilir seviyeye sahiptirler.

6.4.GENEL SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Ermenek ilçesine baktığımız da ise; Ormanlık alanların fazla olmasının ve ormanlarda tür çeşitliliğinin fazla olması açısından güçlü bir yana sahip olduğu düşünülmektedir. İlçede çok sayıda doğal kaynak rezervi mevcut olmasına rağmen bu kaynakların değerlendirilemiyor olması ilçe için büyük bir dezavantaj oluşturmaktadır. Bölgede eskiden kalma kültürel değerlerin hala korunuyor olması bölgenin turizmi açısından da önem teşkil etmektedir. Bunun yanında kültürel ve sosyal faaliyetler açısından etkin olması da bölgeyi daha ön plana çıkarır duruma getirmektedir. Tarım hayvancılık ve meyve yetiştirmeciliği açısından güçlü yanlara ve alana sahiptir.

Turizm açısından uygun doğa ve iklim yapısına sahiptir. **Alternatif Turizmin** geliştirilme sahasına açıktır. Bunun yanı sıra **su sporları, yamaç paraşütü, dağcılık ve av sporları** bunların yanında da **kahvaltı turizmi** ile **yayla turizmi** açısından turizm alanında gelişim göstermektedir. Her ne kadar bu faaliyetlerin ve bu faaliyetleri gerçekleştirilecek tesislerin yetersizliği göz önünde olsa da, yeterli tanıtım ve reklamın yapılarak bu bölgenin bu alanlarda turizm açısından gelişiminin

sağlanması mümkündür. Ayrıca Ermenek Mut yoluna yapılacak olan seyir terasları, dürbünle izleme ve fotoğraflama tesislerinin oluşturulması da Ermenek'in tanıtımı için büyük yarar sağlayacaktır.

Sarıveliler ilçesine baktığımızda ilçe faaliyet raporunda hazırlanmış olan swot analizi ve yapılan diğer çalışmalara bakıldığında görülen odur ki bir turizm şehri olan Alanya'ya yakınlığı ve Akdeniz iklimine sahip olması açısından önemli bir yere sahiptir. Her ne kadar taşlık bir yapıya sahip olsa da sahip olduğu ormanlık alanlar Sarıveliler ilçesinin güçlü yanlarından birini ortaya koymaktadır. Sarıveliler ilçesinde çoğunluk olarak genç nüfusun olması gelişimi açısından da Sarıveliler'e büyük avantaj sağlamaktadır. Sanayi alanında çok fazla gelişim gösterememiş olsa da tarım ve hayvancılık bakımından gelişime açık bir ilçedir. Turizm açısından baktığımız da ise bir çok turizm etkinliğine katkı sağladığı görülmektedir. Özellikle **Yayla Turizmi** açısından gelişim göstermekte olup **Kış Turizmi ve Tarih Turizmi** açısından da uygun yapıya sahip olduğu çıkan sonuçlar arasında yer almaktadır. Eğer Kış turizmi için yeteri ölçüde kar yağdığı düşünülürse ki bu bölge için kar yağışı biraz yetersiz; tam manasıyla kış turizmine uygunluğu açıktır. Eğitim açısından yetersiz ve güçsüz olması meslek liselerinin bulunmaması dolayısı ile Turizm anlamında çok fazla gelişim elde edilemese bile yeterli istihdam sağlanması durumunda Sarıveliler ilçesinin tam bir turizm alanı olması beklenmektedir. Yeterli sayıda turizm tesisinin kurulması, ve istihdamın sağlanması ile turizm alanındaki gelişmeleri açıklık gösterecektir. Ayrıca; Sarıveliler İlçesinde yaşamış olan Evliya ve bilgin insanların tanıtımının yapılması da bu ilçenin gelişimine katkı sağlayacaktır.

Başyayla ilçesi başta çeşitli bitki florasına sahip olması açısından üstünlük göstermektedir. Tarım, hayvancılık ve meyve üreticiliği alanında gelişmelere açık bir ilçedir. Turizm alanında ki gelişmelere baktığımız da bölgede bulunan bir çok yayla dolayısıyla **Yayla Turizmi** en gelişmiş turizm çeşitlilikleri arasında yer almaktadır. Ayrıca **Dağcılık ve Doğa Turizmi** açısından da uygun alanlara sahip bir bölgedir. Ayrıca ilçede var olan **yaşlı bakım evleri** de ilçe için farklı bir alternatif turizm çeşidi ve çeşitliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Genel olarak baktığımızda Taşeli yöresi açısından tarihi ve doğal güzellikleri açısından Sarıveliler, Ermenek ve Başyayla birlikte entegre edildiğinde bir

Alternatif Turizm özelliği taşıması muhtemeldir. Bunun yanı sıra Akdeniz sahil şehirlerine yakın olması özellikle Alanya üzerinden sahil turizmi açısından desteklenebilir projeler geliştirilmesi açısından önemli bir bölge olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Kaynaklar

- (1) Ertaş Mustafa(2009). Taşeli'nin Batmayan Güneşi Karacaoğlan, Konya, Ertaş Yayınları.
- (2) (<http://www.mutilcemiz.net/frm/index.php?page=Thread&threadID=14582>)
- (3) Ermenek Belediyesi İlçe Faaliyet Raporu, 2011.
- (4) <http://ermenekilcesi.blogspot.com/p/ermenekin-tarihcesi.html>
- (5) http://www.ermenek.bel.tr/ermenek_default.asp
- (6) <http://www.benimblog.com/ermenek/13876>
- (7) Ertaş, Mustafa(2005). Toroslardan Doğan Güneş, Konya, Öz Hür Ofset.
- (8) Sarıveliler Belediyesi
- (9) <http://www.sariveliler.bel.tr/Sayfa.aspx?TID=9>
- (10) <http://www.maxihayat.net/maxiforum/karaman/72549-karamana-sariveliler-tarihi-ve-ozellikleri.html>
- (11) Sarıveliler Belediyesi İlçe Faaliyet Raporu, 2011.
- (12) <http://www.ussaki.net/modules.php?name=News&file=article&sid=196>
- (13) Ertaş, Mustafa(2011). Aksakal-Ümmi SinanHazretleri, Konya, Ertaş Yayınları.
- (14) <http://www.basyayla.bel.tr/?pid=74>
- (15) Başyayla Belediyesi İlçe Faaliyet Raporu, 2011
- (16) Kara, Mustafa(2005); Başyayla Belediyesi